

Bruksela, dnia 26 listopada 2015 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 19/2015

Sprawozdanie nt. unii energetycznej

W poniższym sprawozdaniu przedstawiłam następujące kwestie:

- 1. Sprawozdanie z debaty nt. stanu unii energetycznej podczas sesji plenarnej w Strasburgu w dniu 24 listopada br.**
- 2. Pierwsze sprawozdanie na temat stanu Unii Energetycznej - Unia energetyczna na dobrej drodze do sukcesu (18 listopada br.)**
- 3. Nowa strategia UE - unia energetyczna: bezpieczna, zrównoważona, konkurencyjna energia po przystępnych cenach dla wszystkich Europejczyków (25 lutego br.)**
- 4. Zestawienie informacji o unii energetycznej**
- 5. Zestawienie informacji - Połączenie rynków energii elektrycznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw, integracji rynku i szerokiego upowszechnienia się odnawialnych źródeł energii**
- 6. Pytania i odpowiedzi w sprawie komunikatu Komisji Europejskiej: Protokół paryski – plan przeciwdziałania zmianie klimatu na świecie po 2020 r.**

1. Sprawozdanie z debaty nt. stanu unii energetycznej podczas sesji plenarnej w Strasburgu w dniu 24 listopada br.

W dniu 24 listopada 2015 roku, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Maros Šefčovič przedstawił pierwsze sprawozdanie nt. unii energetycznej. Potem nastąpiła długa debata, podczas której największe grupy polityczne w dużej mierze poparły podejście Komisji. Jednak europosłowie zaprezentowali różne poglądy i priorytety w zakresie wielu wymiarów unii energetycznej, co odzwierciedlało stanowiska ich grup politycznych - zwłaszcza w sprawie wyboru źródeł energii - lub specyfikę kraju, z którego pochodzili. Kilku europosłów wezwało do ambitnego i wiążącego porozumienia na COP21. Posłowie mocno skrytykowali projekt Nord Stream, który był postrzegany jako sprzeczny ze strategią bezpieczeństwa energetycznego UE. Wiceprzewodniczący Šefčovič powiedział, że projekt, jeśli będzie

zbudowany, będzie musiał być w pełni zgodny z prawem UE. Ponadto, w interesie wszystkich stron leży, by Ukraina była nadal ważnym krajem tranzytowym

Wiceprzewodniczący Šefčovič przedstawił pierwsze sprawozdanie o unii energetycznej. Powiedział, że sprawozdanie będzie przedstawiane co roku, aby umożliwić podjęcie działań, sformułować konkretne wytyczne polityczne na kolejny rok i utrzymać tempo wdrażania unii energetycznej.

Komisarz, mówiąc o czterech głównych przesłaniach unii energetycznej wymienił: przejście do społeczeństwa niskoemisyjnego, dywersyfikację, przewidywalność dla przedsiębiorstw oraz zapewnienie, że zmiany w sektorze energetycznym będą sprawiedliwe społecznie.

Podkreślił podstawowe kwestie, które będą wymagały uwagi politycznej w 2016 roku:

- Po pierwsze, UE musi pozostać liderem w przejściu do społeczeństwa niskoemisyjnego. Podczas szczytu COP21 UE nie będzie szczędzić wysiłków, aby uzyskać ambitne i prawnie wiążące porozumienie z wbudowanym mechanizmem przeglądu. UE musi nadal odgrywać wiodącą rolę również po COP21, w szczególności poprzez reformę ETS i nowy projekt rynku energii elektrycznej. Komisja przedstawi wnioski dotyczące strategii UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia, dekarbonizacji transportu oraz podziału wysiłków w sektorach nieobjętych ETS. Komisja również przedstawi legislację, aby osiągnąć do 2030 roku cele w obszarze odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej oraz będzie rozwijać instrumenty finansowania.
- Po drugie, przejście do innych źródeł energii musi być społecznie sprawiedliwe i skoncentrowane na konsumentach. Wiceprzewodniczący Šefčovič podkreślił potrzebę należytego uwzględnienia ubóstwa energetycznego podczas przeglądu prawodawstwa.
- Po trzecie, komisarz omówił wyzwania geopolityczne. UE będzie musiała domagać się dywersyfikacji źródeł energii, tras i dostawców, m.in. dzięki ambitnej strategii LNG, którą Komisja przedstawi w lutym. Komisja również przedstawi przegląd rozporządzenia ws. bezpieczeństwa dostaw gazu i propozycje zmierzające do zmiany decyzji w sprawie umów międzyrządowych. KE również przyspieszy prace nad projektami infrastrukturalnymi.

Jeśli chodzi o gazociąg Nord Stream, etap 3 i 4, komisarz Šefčovič odniósł się do obaw wyrażonych w piśmie skierowanym przez eurodeputowanego Buzka w imieniu komisji ITRE. Powiedział, że te rurociągi, jeśli zostaną zbudowane, będą musiały być w pełni zgodne z prawem UE. UE będzie wspierać tylko projekty infrastrukturalne zgodne ze strategią bezpieczeństwa energetycznego UE. Projekt Nord Stream nie stanie się projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania i nie będzie korzystał z

finansowania UE. Ponadto, w interesie wszystkich stron leży, by Ukraina pozostała ważnym krajem tranzytowym.

- Po czwarte, istotny jest mechanizm zarządzania, który będzie oparty na trzech filarach:
  - Sprawozdaniu nt. unii energetycznej, z konkluzjami politycznymi i arkuszami krajowymi;
  - Krajowych planach energetycznych i klimatycznych oraz półrocznych sprawozdaniach z postępów prac;
  - Sektorowym prawodawstwie.

Komisarz Šefčovič stwierdził, że rok 2016 będzie „rokiem rezultatów” w obszarze unii energetycznej. Komisja zapewni, by Parlament Europejski w pełni odgrywał swoją rolę w pracach nad unią energetyczną.

W imieniu grup politycznych:

Eurodeputowany **Krisjanis Kariņš** (EPP, Łotwa) poparł podejście Komisji. Podkreślił, że reforma ETS jest bardzo ważna, ale musi być wyważona i uwzględniać interesy przemysłu, odnosząc się w szczególności do przemysłu stalowego. Wezwał Komisję do przeprowadzenia oceny zgodności projektu Nord Stream z jej strategią, ponieważ zwiększy on zależność UE od Rosji. „Chciałbym poprosić, aby KE bardzo ostrożnie dokonała oceny, czy ten projekt jest zgodny z celami unii energetycznej. Wyraźnie widzimy, że nie zwiększy on bezpieczeństwa dostaw energii, tylko zwiększy nasze uzależnienie od Rosji” - podkreślał łotewski europoseł. Wskazywał przy tym na zagrożenia, jakie dla europejskiego przemysłu i miejsc pracy niesie jedno z przesłań unii energetycznej, jakim jest przechodzenie do gospodarki niskoemisyjnej. Jak zaznaczył, jeśli sektor stalowy zostanie wypchnięty poza UE, to konieczny będzie import tego surowca z miejsc, gdzie nie kontroluje się emisji gazów cieplarnianych.

Eurodeputowany **Dan Nica** (S & D, Rumunia) stwierdził, że tylko Unia Energetyczna może zapewnić bezpieczeństwo dostaw, dekarbonizację i przejście do efektywnej gospodarki opartej na energii odnawialnej. Poparł podejście Komisji dotyczące zwalczania ubóstwa energetycznego. Mówił również o konieczności zachowania konkurencyjności. „Cele, które będziemy ustalać w ramach unii energetycznej, nie powinny obciążać ani naszego przemysłu, ani miejsc pracy” - zaznaczył.

Eurodeputowany **Evžen Tošenovský** (ECR, Czechy) powiedział, że energia stanowi poważny problem, o którym nie należy zapominać. Projekt Nord Stream II jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa energetycznego. Mówił o potrzebie zachowania zasady solidarności w kontekście połączeń energetycznych. „Od tej zasady odchodzi projekt Nord Stream 2. Wielu ludzi słusznie postrzega go jako zagrożenie” - ocenił. Planowany przez Rosję gazociąg Nord

Stream 2 musi być w pełni zgodny z prawem UE - oświadczyła Komisja Europejska w przyjętym raporcie o stanie unii energetycznej, zapowiadając, że będzie oceniać każdy taki projekt pod kątem europejskich regulacji. Zwrócił uwagę na potrzebę utrzymania konkurencyjności UE i poszanowaniu miksu energetycznego państw członkowskich. Mówiąc o dekarbonizacji apelował, by podchodzić to tego problemu z rozsądkiem. „Trzeba respektować specyfikę niektórych państw członkowskich, zwłaszcza tych, które mają dużo węgla w koszyku energetycznym i rozumieją jego znaczenie np. dla ciepłownictwa” - powiedział czeski eurodeputowany. Dodał przy tym, że również energetyka jądrowa powinna być uznawana jako niskowęglowe źródło energii.

Eurodeputowany **Morten Petersen** (ALDE, Dania) krytykował z kolei niektóre państwa unijne za blokowanie ambitniejszych założeń dotyczących ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i rozwijania technologii energetycznych przyszłości. „Tak być nie może, jeżeli mamy stworzyć rzeczywistą unię energetyczną” - ocenił. Odniósł się do sprawozdania PE na temat unii energetycznej, które zostanie przyjęte podczas następnej sesji plenarnej, w którym wezwano do zwiększenia roli PE w zarządzaniu unią energetyczną. Zwracał uwagę, że PE jest podzielony w tej sprawie, dlatego musi wypracować wspólną podstawę, na której oparte będą dalsze prace.

Eurodeputowany **Neoklis Sylikiotis** (GUE / NGL, Cypr) uznał, że raport jest dowodem porażki, jeśli chodzi o kwestię powiązania kwestii sieci energetycznych i emisji CO₂. Podejmowane próby ograniczenia zależności energetycznej Unii nie sprawdzają się. Konieczne jest przyjęcie środków w celu zwalczania ubóstwa energetycznego.

Eurodeputowany **Claude Turmes** (Zieloni / ALE, Luksemburg) stwierdził, że sprawozdanie KE jest bardzo słabe i brakuje w nim jasnej wizji. Skrytykował fakt, że cel efektywności energetycznej jest niewiążący i na niskim poziomie 27%, podczas gdy przewodniczący Juncker stwierdził rok temu, że osiągnięcie wiążącego celu na poziomie 30% do 2030 roku to minimum. Dodał, że Komisja nie przedstawiła żadnej propozycji ws. odnawialnych źródeł energii i że system EU ETS nie sprawdził się. Wezwał Komisję do przeciwstawienia się projektowi Nord Stream.

Eurodeputowany **Dario Tamburrano** (EFDD, Włochy) wyraził zaniepokojenie z powodu braku wiążących celów na poziomie krajowym i powiedział, że należy powiązać politykę energetyczną i antyterrorystyczną.

Eurodeputowana **Barbara Kappel** (ENF, Austria) domagała się współpracy regionalnej w uzupełnieniu do funkcjonującego i konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii.

Eurodeputowany **Zoltán Balczó** (NI, Węgry) powiedział, że energia jądrowa nie powinna być wyłączona, ponieważ to niskoemisyjne źródło energii.

Podczas debaty posłowie wyrazili zróżnicowane poglądy i podkreślali różne priorytety w wielu wymiarach Unii Energetycznej, co odzwierciedlało w znacznym stopniu stanowiska ich grup politycznych - zwłaszcza w sprawie wyboru źródeł energii - lub priorytety krajowe. Kilku eurodeputowanych wezwało do ambitnego i wiążącego porozumienia na COP21. Z mocną krytyką spotkał się projekt Nord Stream, który był postrzegany jako sprzeczny ze strategią bezpieczeństwa energetycznego UE. Inni ubolewali, że niektóre cele – np. w sprawie efektywności energetycznej - nie są wiążące, a Unia energetyczna została oparta na dobrowolnych ambicjach państw członkowskich. W debacie pojawiły się również wezwania do zaangażowania PE w mechanizm zarządzania i wyposażenia agencji ACER (Agencja Współpracy Organów Regulacji Energetyki) w odpowiednie zasoby i uprawnienia.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Maros Šefčovič** stwierdził, że debata odzwierciedla złożoność i różnorodność materii. Podziękował PE za wsparcie dotyczącym COP 21. Odnosząc się do Nord Stream, powtórzył, że Komisja upewni się, że projekt jest zgodny z prawem UE.

- **Polskie głosy w dyskusji**

Janusz Korwin-Mikke (NI) powiedział: „W wyniku działalności rozmaitych maniaków klimatycznych, którzy niestety opanowali Unię Europejską, mamy energię trzy do czterech razy droższą, niż moglibyśmy mieć, a wylewamy krokodyle łzy nad biednymi, którzy nie mają dostępu do energii elektrycznej. Od czasów Józefa Stalina nie słyszałem tyle o sprawiedliwości społecznej, co usłyszałem tutaj. Otóż jak mawia kolega Konrad Berkowicz, ludzie biedni mają większy problem niż energia elektryczna. Nie mają dostępu do kobiet. Kobiety nie chcą wiązać się z mężczyznami biednymi. Pytam się, czy Komisja Europejska chce rozwiązać również i ten problem w ramach sprawiedliwości społecznej? Otóż obawiam się, że to może nastąpić, ponieważ w Polsce panuje o Unii Europejskiej opinia: wymyślcie największe głupstwo, a oni je zrobią. Poza tym sądzę, że Unia Europejska powinna zostać zniszczona.”

Jerzy Buzek (EPP) powiedział: „Dobrze, że co roku Komisja Europejska będzie przedstawiała takie sprawozdanie, bo Parlament Europejski chce mieć wpływ na zarządzanie tym projektem. Pierwsza sprawa, którą Pan poruszył – zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych powinno się odbywać w sposób neutralny technologicznie, bo naszym celem jest zmniejszanie emisji, a nie eliminowanie tego czy innego paliwa. Po drugie, myśl o konsumentach jest bardzo słuszna przy budowie wspólnego rynku energii, ale także naszej

firmy energetyczne powinny mieć fair dostęp do rynku i powinny konkurować na nim w sposób zrównoważony. I sprawa trzecia – dywersyfikowanie źródeł energii, geopolityka. Można powiedzieć, że jeden projekt – rozbudowa Nord Stream – skupia w sobie jak w soczewce powody, dla których potrzebujemy unii energetycznej. Jestem zaniepokojony, że sprawozdanie nie zawiera tak jasnej deklaracji, jaką usłyszeliśmy tutaj miesiąc temu z ust komisarza Ariasa Cañete. Bo jest tam tylko zapis „wsparcie dostaną tylko projekty, które są zgodne z fundamentalnymi zasadami unii energetycznej”. Jakie to są fundamentalne zasady? I czy rozbudowa Nord Stream jest z nimi zgodna? Miesiąc temu Komisja nie miała wątpliwości, że nie jest zgodna i że projekt ten nie uzyska nigdy z Unii Europejskiej wsparcia finansowego ani ustępstw formalnych”.

Ryszard Czarnecki (ECR): „Mam takie wrażenie, że dla Unii Europejskiej najlepszą wspólną polityką energetyczną jest brak wspólnej polityki energetycznej. Spójrzmy na rzeczywistość: w ostatnim czasie informacja o drugiej nitce Nord Streamu – Gazociągu Północnego. I oto mamy sytuację, w której my w Parlamencie możemy tu sobie mówić i mówić o wspólnej unijnej polityce energetycznej, a potem wielkie koncerny robią swoje, mają w nosie to, co my tu mówimy, czy to, co mówi Komisja. Są więc dwie rzeczywistości – to jest jakaś schizofrenia polityczna, chociaż mam takie wrażenie, że te wielkie koncerny są chronione przez niektóre rządy państw członkowskich, na przykład rząd Niemiec. To trzeba po prostu zmienić.”

Jadwiga Wiśniewska (ECR): „Unia energetyczna to kolejne wcielenie polityki klimatycznej, której konsekwencją jest obniżenie bezpieczeństwa energetycznego, spadek konkurencyjności europejskiego przemysłu, ucieczka emisji, a tym samym wzrost bezrobocia, wzrost ubóstwa energetycznego, którego przyczyną są wysokie ceny energii elektrycznej. Panie Komisarzu, mówi pan o solidarności energetycznej. Na przykładzie Polski chcę panu tę rzekomą solidarność przedstawić: po pierwsze, unia energetyczna stawia na dekarbonizację, której konsekwencje najsilniej uderzą właśnie w polską gospodarkę opartą na węglu. Po drugie, czy to w trosce o bezpieczeństwo energetyczne i solidarność energetyczną, nie sprzeciwił się pan komisarz wobec Nord Stream-2? Brak takiego sprzeciwu będzie dowodem na to, że zarówno bezpieczeństwo energetyczne, jak solidarność energetyczna jest dla pana tylko pustym hasłem i dowodem na hipokryzję.”

Andrzej Grzyb (EPP): „Dla mojego kraju unia energetyczna chciałaby być ważnym projektem. To przede wszystkim bezpieczeństwo energetyczne, bezpieczeństwo dostaw, wspólny rynek – to powinien być projekt integracyjny. Po drugie, mamy politykę klimatyczną. Unia energetyczna nie może być tylko jej przedłużeniem i uzupełnieniem, pomiędzy nimi powinny występować synergie, jednak unia energetyczna podporządkowana w 100% polityce klimatycznej nie wnosi wartości dodanej. Po trzecie, unia energetyczna

musi odzwierciedlać różnice pomiędzy poszczególnymi krajami: chociażby w zakresie koszyka energetycznego, chociażby obecności węgla. Źle byłoby, gdyby narzucała wszystkim jeden model. Powinniśmy natomiast wykorzystać mocne strony poszczególnych państw dla wspólnego dobra. Eliminujmy emisję, a nie paliwa! Po czwarte, krytykujemy Nord Stream. Dlaczego? Bo nadrzędną zasadą powinno być niewspieranie projektów, które mogą zachwiać wspólnym rynkiem, również w sferze regulacyjnej, bądź też negatywnie wpłynąć na państwa niezaangażowane w dany projekt, na przykład państwa bałtyckie czy sąsiednie, chociażby Ukrainę. Po piąte, potrzebujemy dywersyfikacji dostaw, infrastruktury likwidującej wyspy energetyczne. Tu chciałbym pokazać model współpracy, chociażby Polski i państw bałtyckich. Polityka energetyczna powinna służyć odbudowie przemysłu, miejsc pracy, ale również powinna być przyjazna dla konsumentów.”

Janusz Lewandowski (EPP): „Unia energetyczna tym różni się od innych unii, które zakładają się wewnątrz Unii Europejskiej – czyli na przykład unii fiskalnej czy bankowej, że jej znaczenie wykracza daleko poza kwestie gospodarcze. Nie chodzi tylko o konkurencyjność gospodarki, czyli ceny – ceny energii, które też decydują o konkurencyjności gospodarki. Nie chodzi również tylko o ochronę środowiska. Rzeczywiście stawką jest bezpieczeństwo, rzecz niebagatelna w naszych niestabilnych czasach – czyli ciągłość dostaw energii na kontynencie, który jest i będzie zależny od zewnętrznych źródeł pozyskiwania energii. Same okoliczności urodzenia się tej koncepcji, czyli konflikt na Ukrainie, czy wykorzystywanie gazu jako narzędzia szantażu politycznego, świadczą o tym, jak ważne jest bezpieczeństwo. I to ma swój wymiar wewnętrzny, mało kontestowany – tak zwane interconnectivity – techniczna przesłanka solidarności krajów europejskich. I znacznie trudniejszy wymiar zewnętrzny – koordynacja 28 krajów w relacjach z zewnętrznymi dostawcami, przede wszystkim z jednym dostawcą dominującym. Ale skoro tak, to rzeczywiście miarą również wiarygodność instytucji europejskich będzie odnoszenie się do takich inicjatyw, jak wcześniej South Stream, obecnie Nord Stream. Jest to kwestia nie tylko dywersyfikacji, ale również wiarygodności instytucji europejskich. Życzę powodzenia”.

2. Pierwsze sprawozdanie na temat stanu Unii Energetycznej - Unia energetyczna na dobrej drodze do sukcesu – 18 listopada br.

Z pierwszego sprawozdania na temat stanu unii energetycznej, opublikowanego w dniu 18 listopada br., wynika, że od czasu przyjęcia dziewięć miesięcy temu ramowej strategii na rzecz unii energetycznej poczyniono znaczne postępy.

- **Jest jeszcze jednak wiele do zrobienia, a na 2016 r. przewidziano zakończenie realizacji kilku ważnych elementów unii.**

Dzięki strategii ramowej na rzecz unii energetycznej proces przechodzenia do niskoemisyjnej, bezpiecznej i konkurencyjnej gospodarki nabrał impetu. Komisja zobowiązała się również do składania rocznych sprawozdań na temat stanu unii energetycznej w celu rozwiązania kluczowych problemów i nadania odpowiedniego kierunku debacie politycznej. W opublikowanym sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej przyjrano się postępom poczynionym w ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy, określono kluczowe obszary działań na rok 2016 i przedstawiono wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim. Sprawozdanie to stanowi zasadniczy element w monitorowaniu wdrażania tego kluczowego priorytetu Komisji Jeana-Claude'a Junckera.

Maroš Šefčovič, wiceprzewodniczący odpowiedzialny za unię energetyczną, stwierdził: „Po dziewięciu miesiącach prac możemy bez wahania powiedzieć, że jesteśmy na dobrej drodze do realizacji unii energetycznej. Moje założenia na 2016 r. są jasne. Po pierwsze UE powinna nadal odgrywać wiodącą rolę w procesie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną. Po drugie proces ten powinien odbywać się zgodnie z zasadą sprawiedliwości społecznej i być ukierunkowany na potrzeby odbiorców energii. I po trzecie wyzwania geopolityczne, przed którymi stanęliśmy w tym roku, nie znikną. Rok 2016 będzie również rokiem, w którym stworzymy podstawy stabilnego systemu zarządzania, zwiększającego przewidywalność i przejrzystość, a takiego właśnie systemu potrzebują inwestorzy. Jednym słowem, rok 2016 będzie rokiem rezultatów!”

Miguel Arias Cañete, komisarz do spraw polityki klimatycznej i energetycznej, powiedział: „Unia energetyczna zaczyna nabierać kształtu. W ciągu tych kilku miesięcy poczyniono spore postępy, ale powinniśmy teraz przejść do pełnej realizacji wszystkich niezbędnych działań. W 2016 r. skupię się na przedstawieniu aktów prawnych, które usprawnią funkcjonowanie naszego rynku energii elektrycznej i umożliwią dalsze zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, zmniejszenie zużycia energii, a także zapewnią bezpieczeństwo naszych dostaw gazu. Dzięki temu unijny system energetyczny będzie stabilniejszy i stworzone zostaną warunki niezbędne do przekształcenia go w system niskoemisyjny. Uwaga wszystkich zwrócona jest teraz na negocjacje w Paryżu, oznaczające ponowienie deklaracji przywódców państw europejskich i potwierdzenie naszego zaangażowania w międzynarodowe wysiłki na rzecz walki ze zmianą klimatu”.

W kwestii zmiany klimatu w sprawozdaniu podkreślono wkład Europy w negocjacje w Paryżu. Na tym etapie ponad 160 państw, odpowiadających za ponad 90 proc. emisji na świecie, przedstawiło swój wkład w negocjacje w sprawie porozumienia paryskiego. W ramach swego wkładu UE przedstawiła wiążący unijny cel ogólnogospodarczy polegający na

ograniczeniu emisji o co najmniej 40 proc. do 2030 r., w porównaniu z poziomami z 1990 r. Po konferencji w Paryżu istotne znaczenie będzie miało podjęcie przez wszystkie państwa konkretnych działań w celu wypełnienia podjętych przez siebie zobowiązań.

Aby przejście na gospodarkę niskoemisyjną zakończyło się sukcesem i dokonało z zachowaniem zasad sprawiedliwości społecznej, obywatele będą musieli wziąć na siebie odpowiedzialność za ten proces poprzez aktywny udział w rynku energii, gdyż to oni ostatecznie powinni z tego przejścia czerpać korzyści. Za przejściem na taką gospodarkę przemawiają silne argumenty ekonomiczne. Wiodące przedsiębiorstwa europejskie zmieniają swoje modele biznesowe. Odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna przyczyniają się do powstawania lokalnych miejsc pracy w Europie, na które poszukiwani są pracownicy o nowych umiejętnościach.

Wskutek wydarzeń geopolitycznych kwestia energii utrzymuje się wysoko na liście priorytetów. Rok 2015 zapisał się jako rok ciągłych napięć w stosunkach między Rosją a Ukrainą. Utrzymujące się niskie ceny ropy naftowej mają wpływ na rynki energii na całym świecie. Przedstawiono nowe inicjatywy komercyjne dotyczące dodatkowej infrastruktury do celów dostaw gazu ziemnego z Rosji. W następstwie porozumienia z Iranem w sprawie programu jądrowego otworzyły się nowe możliwości, ponadto nadal spada wewnętrzna produkcja energii z paliw kopalnych.

Oprócz obniżenia emisyjności (w tym kwestii wykorzystania energii odnawialnej) i bezpieczeństwa energetycznego, strategia na rzecz unii energetycznej przyczynia się nadal do poprawy wyników w zakresie efektywności energetycznej, tworzenia wewnętrznego rynku energii, a także badań naukowych, innowacji i konkurencyjności, ponieważ wszystkie te obszary priorytetowe są ze sobą ściśle powiązane.

W sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej przedstawiono także kluczowe elementy mechanizmu zarządzania, umożliwiającego opracowywanie przejrzystych i stabilnych strategii o większym stopniu przewidywalności, służących realizacji celów unii energetycznej. Opublikowane wytyczne dotyczące zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu stanowią dla państw członkowskich podstawę do rozpoczęcia opracowywania swoich krajowych planów na lata 2021–2030. Przedstawiona metodologia w zakresie kluczowych wskaźników jest pierwszym krokiem w kierunku pomiaru postępów i monitorowania realizacji unii energetycznej. Sprawozdaniu towarzyszy również 28 zestawień informacji dotyczących oceny działań podejmowanych przez każde z państw członkowskich na rzecz realizacji unii energetycznej.

- **Jakie inne dokumenty zostały przyjęte?**

Obok sprawozdania na temat stanu unii energetycznej przyjęto i opublikowano kilka dokumentów o rezultatach i innych sprawozdań dotyczących unii energetycznej:

- W drugim wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania wymieniono projekty infrastrukturalne, których realizacja jest pilnie potrzebna do osiągnięcia przez nas celów polityki energetycznej i określonych w nich wartości docelowych.
- Sprawozdanie z postępu prac w zakresie efektywności energetycznej: ze sprawozdania z postępów w realizacji celu polegającego na zwiększeniu efektywności energetycznej o 20 proc. do 2020 r. wynika, że pomimo poczynienia znaczących postępów, wspólne wysiłki państw członkowskich przyniosły oszczędności energii pierwotnej w wymiarze jedynie 17,6 proc. w stosunku do zużycia prognozowanego na rok 2020. Jednak Komisja jest przekonana, że poziom 20 proc. zostanie osiągnięty, pod warunkiem że w pełni wdroży się obowiązujące przepisy unijne, przyspieszy się stosowne działania, zwiększy poziom ambicji i poprawi się warunki inwestowania.
- Sprawozdanie z postępu działań na rzecz klimatu: ze sprawozdania wynika, że UE odniosła szczególne sukcesy w likwidacji zależności między wzrostem gospodarczym a emisją gazów cieplarnianych. Unia jest również na dobrej drodze do osiągnięcia zarówno celu ograniczenia emisji o 20 proc. do 2020 r., jak i wartości docelowych określonych w protokole z Kioto. Konieczne są jednak dalsze działania, aby osiągnąć cel wyznaczony na 2030 r.
- Analiza trendów wśród odbiorców energii: w dokumencie roboczym wykazano, że mimo poczynionych postępów rynki energii elektrycznej i gazu nadal nie funkcjonują tak, jak powinny.
- Sprawozdanie z wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego: sprawozdanie to zawiera zaktualizowane informacje o sytuacji Unii Europejskiej pod względem bezpieczeństwa energetycznego oraz o środkach, jakie wprowadzono w celu poprawy tego bezpieczeństwa od momentu przyjęcia strategii w maju 2014 r.
- Sprawozdanie z wdrażania dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa jądrowego: w sprawozdaniu stwierdzono, że poziom przestrzegania przepisów dyrektywy z 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa jądrowego jest zasadniczo dobry.
- Dokument roboczy dotyczący zapasów ropy naftowej: zgodnie z dyrektywą w sprawie zapasów ropy naftowej Komisja ma obowiązek regularnie składać sprawozdania na temat zapasów ropy naftowej dostępnych w państwach członkowskich. Komisja wypełniła ten obowiązek przedkładając dokument roboczy służb Komisji, który zawiera zaktualizowane informacje na temat zapasów ropy naftowej w UE.

- Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie statystyk cen elektryczności i gazu ziemnego, którego przyjęcie przyczyni się do poprawy europejskich statystyk dotyczących cen energii.
- Komisja rozpoczyna również w dniu 18 listopada publiczne konsultacje dotyczące przyszłego przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, które potrwają do 10 lutego.

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku

Stan unii energetycznej w 2015 r. COM(2015) 572 final

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/PL/1-2015-572-PL-F1-1.PDF>

Załącznik 2 – Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące krajowych planów w zakresie energii i klimatu w ramach zarządzania unią energetyczną:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/PL/1-2015-572-PL-F1-1-ANNEX-1.PDF>

Załącznik 2 – Zaktualizowany plan działania w zakresie unii energetycznej:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/PL/1-2015-572-PL-F1-1-ANNEX-2.PDF>

Dodatkowo - Komunikat dotyczący stanu unii energetycznej i zestawienia informacji dotyczących 28 państw członkowskich znaleźć można na stronie internetowej Komisji:

http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/index_en.htm

Po upływie roku: unia energetyczna i polityka przeciwdziałania zmianie klimatu:

http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/docs/energy-union-1-year_en.pdf

Zestawienie informacji na temat stanu unii energetycznej: [MEMO/15/6106](#)

3. Nowa strategia UE - unia energetyczna: bezpieczna, zrównoważona, konkurencyjna energia po przystępnych cenach dla wszystkich Europejczyków – 25 lutego br.

Energia jest wykorzystywana do ogrzewania i chłodzenia budynków i mieszkań oraz transportu towarów. Jest ona siłą napędową gospodarki. Jednak – ze względu na starzejącą się infrastrukturę, słabą integrację rynków i brak koordynacji polityki – konsumenci,

gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa nie mogą skorzystać z większego wyboru ani z niższych cen energii. Nadszedł czas, by wprowadzić w Europie jednolity rynek energii. Dążąc do realizacji sztanarowego priorytetu określonego w wytycznych politycznych przewodniczącego Junckera, Komisja Europejska przedstawia w dniu 25 lutego br. strategię osiągnięcia stabilnej unii energetycznej, której podstawą jest przyszłościowa polityka w dziedzinie klimatu.

Unia energetyczna to przede wszystkim:

- **klauzula solidarności:** ograniczenie uzależnienia od pojedynczych dostawców oraz od państw sąsiadujących, w szczególności w przypadku zakłóceń w dostawach energii. Większa przejrzystość przy zawieraniu przez państwa UE umów zakupu energii lub gazu z krajami spoza UE;
- **przepływ energii stanowiący „piątą swobodę”:** swobodny przepływ energii ponad granicami przy pełnym egzekwowaniu obowiązujących przepisów w obszarach takich jak rozdział sektora energii i niezależność organów regulacyjnych oraz podejmowanie działań prawnych, jeśli zaistnieje taka potrzeba. Przebudowa rynku energii elektrycznej, aby stał się bardziej połączony, w większym stopniu uwzględniał energię odnawialną i lepiej reagował na zmiany. Gruntowny przegląd interwencji państwa na rynku wewnętrznym oraz stopniowe wycofywanie dotacji szkodliwych dla środowiska;
- **efektywność energetyczna przede wszystkim:** zasadnicza zmiana podejścia do efektywności energetycznej i traktowanie jej jako pełnoprawnego źródła energii, tak aby mogła ona konkurować na równych warunkach ze zdolnością wytwarzania energii;
- **przejście na trwale społeczeństwo niskoemisyjne:** zapewnienie, by lokalnie wytwarzana energia, w tym ze źródeł odnawialnych, była w łatwy i skuteczny sposób przyjmowana do sieci; promowanie przewagi technologicznej UE poprzez opracowanie technologii odnawialnych nowej generacji oraz objęcie wiodącej pozycji w dziedzinie elektromobilności, przy jednoczesnym wzroście eksportu i konkurowaniu na rynku światowym przez europejskie przedsiębiorstwa.
- Obywatele stanowią trzon unii energetycznej. Ceny, które płacą, muszą być przystępne i konkurencyjne. Dostawy energii powinny być bezpieczne i zrównoważone. Należy również zwiększyć konkurencyjność oraz dać wszystkim konsumentom większy wybór.
- Te i inne zobowiązania towarzyszą planowi działania na rzecz osiągnięcia tych ambitnych celów polityki energetycznej i klimatycznej.

Przewodniczący Komisji **Jean-Claude Juncker** powiedział: „Energia zbyt długo nie była włączona do fundamentalnych swobód unijnych. Bieżące wydarzenia dowodzą, że stawka jest wysoka. Wielu obywateli obawia się, że nie będą mieli dostępu do energii koniecznej do ogrzania domów. Europa musi działać wspólnie, z myślą o przyszłości. Chcę, by energia

stanowiąca podstawę naszej gospodarki pochodziła z solidnych, wiarygodnych, bezpiecznych oraz, w coraz większej mierze, odnawialnych i zrównoważonych źródeł”.

Wiceprzewodniczący odpowiedzialny za unię energetyczną, **Maroš Šefčovič**, stwierdził: „Rozpoczynamy dziś najambitniejszy europejski projekt w dziedzinie energii od czasu powstania Wspólnoty Węgla i Stali. Projekt ten doprowadzi do połączenia 28 rynków energii w jedną unię energetyczną, zmniejszy zależność Europy od dostaw energii i zapewni inwestorom przewidywalność, która jest im tak niezbędna, by tworzyć miejsca pracy i wzrost gospodarczy. Rozpoczynamy dziś przejście na niskoemisyjną, przyjazną dla klimatu gospodarkę, na unię energetyczną, która stawia obywateli na pierwszym miejscu i oferuje im tańszą, bezpieczniejszą i zrównoważoną energię. Wraz z pozostałymi komisarzami, którzy ściśle współpracowali nad tym projektem, przy wsparciu całej Komisji pragnę urzeczywistnić unię energetyczną”.

Komisarz do spraw polityki klimatycznej i energetycznej, **Miguel Arias Cañete**, powiedział: „Weźmy się do roboty. Wyznaczyliśmy dziś drogę dla połączonego, zintegrowanego i bezpiecznego rynku energii w Europie. Teraz musimy go zbudować. Droga do prawdziwego bezpieczeństwa energetycznego i ochrony klimatu rozpoczyna się właśnie tu. Dlatego skupię swoje działania na tworzeniu wspólnego rynku energii, oszczędnościach energii, zwiększeniu udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz dywersyfikacji dostaw. Po wielu latach opóźnień nie możemy przegapić tej okazji na stworzenie unii energetycznej. Komisja pod przewodnictwem Jean-Claude'a Junckera podejmuje najważniejsze kwestie”.

Podstawowe liczby

- UE jest największym importerem energii na świecie. Import pokrywa 53 proc. zapotrzebowania na energię i oznacza roczne koszty rzędu 400 mld euro.
- 12 państw członkowskich UE¹ nie spełnia minimalnego celu unijnego w zakresie połączeń międzysystemowych zakładającego, że co najmniej 10 proc. zainstalowanej zdolności produkcji energii elektrycznej może być przesyłane ponad granicami. UE przyjęła wykaz 137 projektów związanych z energią elektryczną, w tym 35 dotyczących połączeń międzysystemowych sieci energii elektrycznej. Dzięki tym projektom liczba państw członkowskich, które nie osiągnęły celu, mogłaby zmniejszyć się z 12 do 2.
- Odpowiednio połączona europejska sieć energetyczna mogłaby przynieść konsumentom oszczędności wynoszące do 40 mld euro rocznie.

---

¹ Cypr, Estonia, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Wielka Brytania, Włochy

- Sześć państw członkowskich UE² jest uzależnionych od jednego zewnętrznego dostawcy całości importowanego gazu.
  - 75 proc. naszych zasobów mieszkaniowych ma niewielką efektywność energetyczną. 94 proc. transportu opiera się na produktach ropopochodnych, które w 90 proc. pochodzą z importu.
  - W sektorze energii w UE do 2020 roku trzeba zainwestować ponad 1 bln euro.
  - Hurtowe ceny energii elektrycznej w Europie są o 30 proc. wyższe, a ceny hurtowe gazu o ponad 100 proc. wyższe niż w USA.
  - Europejskie przedsiębiorstwa z sektora energii odnawialnej osiągają wspólnie roczne obroty rzędu 129 mld euro i zatrudniają ponad milion osób. Wyzwaniem jest utrzymanie pozycji Europy jako lidera globalnych inwestycji w odnawialne źródła energii.
  - W okresie od 1990 do 2011 r. emisje gazów cieplarnianych w UE zmalały o 18 proc.
  - Do 2030 r. UE zamierza ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o co najmniej 40 proc., zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych o co najmniej 27 proc. i poprawić efektywność energetyczną o co najmniej 27 proc.
- **Co zostało przyjęte?**
    - Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej, której podstawą jest przyszłościowa polityka w dziedzinie klimatu. Określono w niej cele unii energetycznej w pięciu powiązanych obszarach politycznych oraz szczegółowe działania, jakie podejmie Komisja pod przewodnictwem Jean-Claude'a Junckera, aby te cele osiągnąć. Działania te obejmują między innymi nowe przepisy mające za zadanie zmianę struktury i zreformowanie rynku energii elektrycznej, zapewnienie większej przejrzystości umów dotyczących dostaw gazu, znaczny rozwój współpracy regionalnej jako ważny krok w kierunku zintegrowanego rynku, ściśle regulowane ramy prawne, nowe przepisy mające zagwarantować dostawy energii elektrycznej i gazu, wzrost finansowania UE w dziedzinie efektywności energetycznej lub nowy pakiet dotyczący energii odnawialnej, skupienie się na europejskiej strategii w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie energii, czy też roczne sprawozdania na temat stanu unii energetycznej.
    - Komunikat w sprawie połączeń międzysystemowych określający środki niezbędne do osiągnięcia celu 10 proc. międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych do 2020 r., czyli minimalnego poziomu pozwalającego na przepływ energii między państwami członkowskimi i handel nią. W dokumencie wskazano, które państwa

---

² Bułgaria, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Słowacja.

członkowskie spełniają obecnie cel oraz które projekty są niezbędne, by osiągnąć ten cel do 2020 r.

- Komunikat przedstawiający wizję globalnego porozumienia w sprawie klimatu, które ma zostać przyjęte w grudniu w Paryżu. Ma to być przejrzyste, dynamiczne i prawnie wiążące porozumienie globalne zawierające sprawiedliwe i ambitne zobowiązania wszystkich stron. W komunikacie uwzględniono również decyzje podjęte podczas europejskiego szczytu w październiku 2014 r., przekształcając je w proponowane unijne cele ograniczenia emisji (tzw. zaplanowany, ustalony na szczeblu krajowym wkład) w nowym porozumieniu.

- **Więcej informacji na temat unii energetycznej:**

Strona internetowa: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/index_en.htm

4. Zestawienie informacji o unii energetycznej

- **Dlaczego Komisja proponuje unię energetyczną właśnie teraz? Dlaczego potrzebujemy unii energetycznej?**

Europejski system energetyczny boryka się z coraz bardziej nagłą potrzebą zapewnienia bezpiecznych, zrównoważonych i konkurencyjnych dostaw energii po przystępnych cenach dla wszystkich obywateli. Nadmierne uzależnienie od ograniczonej liczby źródeł dostaw, zwłaszcza w odniesieniu do gazu ziemnego, pozostawia kraje narażone na zakłócenia w dostawach. Musimy zmniejszyć naszą zależność od paliw kopalnych i obniżyć emisję gazów cieplarnianych. Coraz większe znaczenie dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw mają także konkurencyjność i przystępność cen energii.

Postęp ten utrudniają utrzymujące się przeszkody na drodze ku rzeczywistej integracji rynku, nieskoordynowane polityki krajowe oraz brak wspólnego stanowiska wobec państw spoza UE. Skuteczną reakcją na te wyzwania jest opracowanie bardziej spójnego zestawu działań w różnych obszarach polityki, na szczeblu unijnym i krajowym. Porozumienie w sprawie ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 oraz w sprawie europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego w 2014 r. stanowiły ważny krok naprzód, na którym opiera się unia energetyczna. Potrzebne są jednak nowe i wzmocnione środki, aby skutecznie sprostać stojącym przed nami wyzwaniom.

Strategia ramowa na rzecz unii energetycznej określa wizję na przyszłość i łączy szereg obszarów polityki w jedną spójną strategię. Obejmuje ona wzajemnie wzmocniające się

inicjatywy, które – po pełnym wdrożeniu – pomogą UE lepiej sprostać wyzwaniom w oparciu o solidarność i zaufanie między państwami członkowskimi.

- **Co obejmuje unia energetyczna? Dlaczego wybrano akurat te obszary priorytetowe?**

Unia energetyczna opiera się na trzech ugruntowanych celach polityki energetycznej UE: bezpieczeństwie dostaw, zrównoważeniu i konkurencyjności. Aby osiągnąć te cele, Unia koncentruje się na pięciu wzajemnie wspierających się obszarach: bezpieczeństwie energetycznym, solidarności i zaufaniu; wewnętrznym rynku energii; efektywności energetycznej jako wkładzie w ograniczanie zapotrzebowania na energię; obniżeniu emisyjności gospodarki; pobudzaniu badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

W tych wszystkich obszarach potrzebna jest ściślejsza integracja i koordynacja. W ramach tych obszarów w planie działania załączonym do strategii ramowej przedstawiono konkretne środki, które zostaną przygotowane i wdrożone w ciągu najbliższych lat. Realizacja tego planu działania będzie kontrolowana i oceniana w miarę upływu czasu, aby nadal odpowiadał on na zmieniające się wyzwania i nowe wydarzenia.

- **Bezpieczeństwo energetyczne**

Jakie są propozycje unii energetycznej w kwestii dywersyfikacji źródeł i dostawców?

UE importuje 53 proc. zużywanej przez siebie energii. Niektóre kraje są uzależnione od jednego głównego dostawcy w odniesieniu do całego importowanego gazu. Dywersyfikacja źródeł i dostawców energii jest kluczowym sposobem poprawy naszego bezpieczeństwa energetycznego. Elementami, które przyczynią się do zwiększenia dywersyfikacji i bezpieczeństwa sektora energii w Europie, są poszukiwania nowych regionów dostaw paliw, wykorzystanie nowych technologii, dalszy rozwój rodzimych zasobów oraz doskonalenie infrastruktury umożliwiającej dostęp do nowych źródeł dostaw. W tym kontekście w odniesieniu do gazu Komisja opracuje pakiet dotyczący odporności i dywersyfikacji, który będzie obejmować w szczególności przegląd rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego. W odniesieniu do dywersyfikacji trwają prace nad południowym korytarzem gazowym, opracowaniem strategii na rzecz lepszego wykorzystania potencjału skroplonego gazu ziemnego oraz jego magazynowania, utworzeniem centrów obrotu gazem (tzw. hubów) z wieloma dostawcami w Europie Środkowej i Wschodniej oraz w basenie Morza Śródziemnego.

Czy unia energetyczna będzie promować i ułatwiać wspólny zakup gazu?

Opierając się na europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego z maja 2014 r., Komisja dokona oceny możliwości dobrowolnego agregowania zapotrzebowania na wspólne zakupy gazu w sytuacjach kryzysowych oraz wówczas, gdy państwa członkowskie są zależne od jednego dostawcy. Wszelkie takie środki będą musiały być w pełni zgodne z zasadami WTO i przepisami UE dotyczącymi konkurencji.

W komunikacie wspomniano o przejrzystości umów. O jakiego rodzaju umowy chodzi? Umowy międzyrządowe czy także umowy handlowe?

Kontrole zgodności w odniesieniu do umów międzyrządowych są obecnie prowadzone *po* zawarciu umowy przez państwo członkowskie i państwo spoza UE. W przyszłości Komisja powinna być informowana o negocjacjach w sprawie umów międzyrządowych na wczesnym etapie, co zapewni lepszą ocenę *ex ante* zgodności umów międzyrządowych – w szczególności z kryteriami dotyczącymi zasad rynku wewnętrznego oraz bezpieczeństwa dostaw. Udział Komisji w takich negocjacjach z państwami trzecimi i dążenie do standardowych klauzul umownych pozwolą również bardziej skutecznie uniknąć niewłaściwego nacisku i zapewnią poszanowanie przepisów europejskich. W związku z tym Komisja dokona przeglądu decyzji dotyczącej umów międzyrządowych i przedstawi propozycje służące dopilnowaniu, aby UE mówiła jednym głosem w negocjacjach z państwami trzecimi.

W odniesieniu do handlowych umów na dostawy gazu potrzebne jest dalsze wzmocnienie przejrzystości. Komisja przedstawi wniosek w tej sprawie w ramach przeglądu rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego.

Co proponuje Komisja w kwestii dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej, biorąc pod uwagę fakt, że do tej pory koncentrowano się głównie na dywersyfikacji źródeł dostaw gazu?

Energia elektryczna jest głównie produkowana w UE, w oparciu o szeroki wachlarz źródeł i technologii. W zależności od dostępności zasobów i preferencji krajowych państwa członkowskie dokonały różnych wyborów koszyków energetycznych. Elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe między państwami członkowskimi są ważne dla wymiany energii elektrycznej ponad granicami, ponieważ koszyki energetyczne państw członkowskich są często komplementarne. Zmieniająca się sytuacja na rynku energii elektrycznej, a w szczególności rosnący udział energii ze źródeł odnawialnych, wymaga dalszych środków w celu wzmocnienia integracji rynku.

- **Rynek wewnętrzny energii elektrycznej**

Co Komisja rozumie pod pojęciem nowej struktury rynku? Dlaczego jest ona potrzebna?

Sprostanie obecnym wyzwaniom rynku energii elektrycznej, a w szczególności integracji energii z odnawialnych źródeł energii o nieprzewidywalnej charakterystyce produkcji oraz zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw, wymaga struktury rynku, która przewiduje koordynację zdolności na szczeblu regionalnym, magazynowanie i zwiększoną elastyczność w odpowiedzi na popyt, co umożliwi konsumentom lepsze uczestnictwo w rynkach oraz ułatwi transgraniczną wymianę energii. W tym celu, aby zachęcić producentów energii ze źródeł odnawialnych do lepszej integracji z ogólnym rynkiem energii elektrycznej, Komisja może przewidzieć udoskonalone zasady dla transgranicznego handlu energią oraz zaproponować odpowiednie środki.

Czy Komisja zamierza zaproponować utworzenie europejskiego organu regulacji energetyki?

Komisja rozważy, w jaki sposób wzmocnić europejskie ramy regulacyjne dotyczące energetyki, tak aby mogły one lepiej regulować coraz bardziej zintegrowany europejski system energetyczny. Komisja uważa, że europejska regulacja jednolitego rynku powinna zostać wzmocniona poprzez znaczne zwiększenie uprawnień i niezależności Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki. Jest to niezbędne, aby mogła ona skutecznie nadzorować rozwój wewnętrznego rynku energii oraz związane z nim zasady rynkowe, a także zajmować się wszystkimi kwestiami transgranicznymi koniecznymi do stworzenia sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego.

Jak Komisja zamierza zwiększyć inwestycje w infrastrukturę energetyczną?

Infrastruktura energetyczna jest zwykle finansowana przez rynek oraz z opłat taryfowych wnoszonych przez użytkowników sieci. Jedynie niewielka liczba projektów infrastrukturalnych w Europie będzie do potrzebować dotacji w ramach instrumentu „Łącząc Europę” (CEF). Są to projekty, które nie są opłacalne z handlowego punktu widzenia, lecz są niezbędne ze względu na efekty zewnętrzne, które przynoszą: bezpieczeństwo dostaw, solidarność lub innowacje technologiczne.

Wiele innych projektów mogłoby korzystać z innych metod finansowania, które zapewnią większy efekt dźwigni niż dotacje czy bezpośrednia pomoc finansowa. Dotyczy to instrumentów finansowych stanowiących część instrumentu „Łącząc Europę”, a w jeszcze większym stopniu Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS), który będzie bardzo ważnym instrumentem uzupełniającym instrument „Łącząc Europę” na

potrzeby finansowania projektów w zakresie infrastruktury energetycznej w Europie. Pomoże on w sytuacjach, gdy finansowanie projektów nie będzie na rozsądnych warunkach dostępne z innych źródeł akceptujących wyższy profil ryzyka.

Czy Komisja zamierza zaproponować opodatkowanie energii?

Strategia ramowa na rzecz unii energetycznej nie zawiera żadnych nowych inicjatyw dotyczących opodatkowania energii na szczeblu UE. Komisja zachęca państwa członkowskie do świeżego spojrzenia na opodatkowanie energii zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Krajowe strategie polityczne w dziedzinie podatków powinny zachowywać równowagę między z jednej strony dostarczaniem zachęt do bardziej zrównoważonego wykorzystywania energii, a z drugiej strony potrzebą zapewnienia wszystkim konsumentom konkurencyjnej energii po przystępnych cenach. Aby zapewnić większą przejrzystość w odniesieniu do kosztów i cen energii, Komisja będzie co dwa lata przygotowywać sprawozdania na temat cen energii, zawierające dogłębną analizę roli podatków, opłat i dotacji.

- **Efektywność energetyczna**

Jakie konkretne środki proponuje Komisja w celu poprawy efektywności energetycznej w sektorze budownictwa?

Stopy modernizacji budynków są niewystarczające, a inwestycje w efektywność budynków są szczególnie powolne w przypadku właścicieli lub najemców o niskich dochodach. Ogrzewanie i chłodzenie pozostają największym pojedynczym źródłem zapotrzebowania na energię w Europie. Komisja zamierza w związku z tym dokonać przeglądu dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej i dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków w celu stworzenia odpowiednich ram dla dalszego postępu w zakresie efektywności energetycznej budynków. Na podstawie bezpośrednich doświadczeń w państwach członkowskich Komisja wesprze również uproszczenie dostępu do istniejącego finansowania, aby uczynić zasoby budowlane bardziej energooszczędnymi. Inwestycje w efektywność energetyczną budynków należą obecnie do inwestycji najbardziej korzystnych dla obywateli i przemysłu.

Jakie środki proponuje Komisja, aby walczyć z ubóstwem energetycznym i wesprzeć odbiorców wymagających ochrony?

Ubóstwo energetyczne wynika przede wszystkim z połączenia niskich dochodów i ogólnych warunków ubóstwa, niewydajnych domów oraz struktury mieszkalnictwa, który nie zachęca

do efektywności energetycznej. Można zatem najlepiej z nim walczyć przy użyciu połączonych środków, z których najlepszym długofalowym rozwiązaniem jest poprawa efektywności energetycznej. W przypadku gdy konieczna jest ochrona konsumentów podatnych na zagrożenia przy pomocy polityki społecznej w ramach kompetencji organów krajowych, regionalnych lub lokalnych, ochrona taka powinna być w miarę możliwości zapewniona w ramach ogólnego systemu opieki społecznej. W przypadku gdy jest ona udzielana za pośrednictwem rynku energii poprzez środki takie jak „stawki solidarnościowe” lub obniżenie rachunków za energię, ważne jest, aby taki system był dobrze ukierunkowany, by ograniczyć także ogólne koszty i wynikające z nich dodatkowe koszty dla odbiorców nieotrzymujących pomocy.

- **Obniżenie emisyjności**

Jakie są plany Komisji służące temu, by Europa stała się liderem w zakresie energii odnawialnej?

Unia energetyczna zapewni uwzględnienie aspektu energii ze źródeł odnawialnych i włączenie jej do w pełni zrównoważonego, bezpiecznego i opłacalnego systemu energetycznego. Pozwoli to UE na utrzymanie pozycji światowego lidera w dziedzinie konkurencyjnych technologii i innowacji z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz inteligentnych i elastycznych systemów i usług energetycznych.

W tym celu Komisja:

- w pełni wdroży obowiązujące prawodawstwo i wprowadzi nowe zasady rynkowe w celu zintegrowania produkcji energii ze źródeł odnawialnych z rynkiem, w tym poprzez rozwój nowej infrastruktury, zwłaszcza połączeń międzysystemowych;
- będzie ułatwiać współpracę i konwergencję krajowych polityk w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i systemów wsparcia zgodnie z rozwojem rynku wewnętrznego, w szczególności z nową strukturą rynku energii elektrycznej, co zapewni uczciwą konkurencję między wszystkimi źródłami wytwarzania energii oraz wymusi i spowoduje bardziej transgraniczne otwarcie wsparcia energii ze źródeł odnawialnych;
- będzie promować bardziej ukierunkowane badania i demonstracje w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, w tym za pomocą specjalnych funduszy UE;
- zapewni, by sektor ogrzewania i chłodzenia energią ze źródeł odnawialnych znacznie przyczyniał się do bezpieczeństwa energetycznego UE;
- przyspieszy obniżenie emisyjności sektora transportu, w tym poprzez wspieranie stosowania elektryczności w sektorze transportu i inwestycje w produkcję zaawansowanych biopaliw, oraz dalej prowadzić będzie integrację systemów energetycznych i transportowych.

Obniży to całkowite koszty finansowania projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i ułatwi osiągnięcie celów na lata 2020 i 2030.

Dlaczego przywódcy UE podjęli decyzję o celu redukcji wewnętrznych emisji na poziomie co najmniej 40 proc. na 2030 r.?

Osiągnięcie do 2030 r. co najmniej 40 proc. redukcji wewnętrznych emisji gazów cieplarnianych w porównaniu do 1990 r. to jeden z głównych celów unijnej polityki w dziedzinie klimatu, który został przyjęty przez przywódców UE w październiku 2014 r.

Na poziomie UE jest to cel racjonalny pod względem kosztów, który umożliwia przejście na gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. Na szczeblu międzynarodowym cel redukcji wewnętrznych emisji o co najmniej 40 proc. będzie służył za podstawę wkładu UE w międzynarodowe negocjacje dotyczące nowego porozumienia w sprawie klimatu w Paryżu w grudniu 2015 r. i przyczyni się do działań niezbędnych, by utrzymać wzrost średniej globalnej temperatury poniżej 2 °C w stosunku do poziomów sprzed epoki przemysłowej.

Cel redukcji o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych będzie realizowany przez UE w sposób najbardziej racjonalny pod względem kosztów. Wymaga to ograniczenia emisji w sektorach rynku emisji (unijny system handlu emisjami – ETS) oraz sektorach poza nim (sektory nieobjęte systemem handlu emisjami): 43 proc. w odniesieniu do ETS i 30 proc. w odniesieniu do sektorów nieobjętych ETS w porównaniu z 2005 r., co należy osiągnąć do 2030 r. Wewnętrzny charakter celu redukcji emisji oznacza, że musi on zostać osiągnięty poprzez zmniejszenie emisji w UE.

Jakie są koszty i korzyści wynikające z co najmniej 40 proc. redukcji emisji dla UE, jej obywateli i przedsiębiorstw?

Cel redukcji emisji o co najmniej 40 proc. przyczynia się do realizacji priorytetów Komisji pod przewodnictwem Junckera dotyczących pobudzenia wzrostu gospodarczego, zwiększenia konkurencyjności i tworzenia miejsc pracy dla obywateli UE. Cel ten jest realistyczny i ma poprawić nasze bezpieczeństwo energetyczne i wydajność zasobów, a jednocześnie wspierać ekologiczny wzrost gospodarczy i konkurencyjność, pobudzać inwestycje w technologie niskoemisyjne, zwiększać popyt i dochody w sektorach przemysłowych wytwarzających technologie niskoemisyjne, tworzyć ekologiczne miejsca pracy w nowych sektorach wzrostu, takich jak inżynieria, produkcja podstawowa, środki transportu, budownictwo i usługi dla przedsiębiorstw.

Poza jego zasadniczym znaczeniem dla unijnej polityki w dziedzinie klimatu, osiągnięcie celu przyniesie wiele korzyści w obszarach energii, gospodarki i środowiska naturalnego. Z punktu widzenia energii realizacja celu ograniczenia emisji doprowadzi do zmniejszenia

zużycia paliw kopalnych. To z kolei przyczyni się do zmniejszenia podatności gospodarki na brak bezpieczeństwa i wysokie koszty importu paliw. Szacowana oszczędność paliwa wyniesie co najmniej 18 mld euro w ciągu najbliższych dwudziestu lat³. Ponadto koszty przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną nie odbiegają znacząco od kosztów, które w każdym razie zostaną poniesione w związku z koniecznością modernizacji starzejącego się systemu energetycznego. Z punktu widzenia ochrony środowiska osiągnięcie tego celu przyczyni się również do redukcji zanieczyszczenia powietrza.

Jakie kolejne kroki Komisja zamierza podjąć, aby wdrożyć cel co najmniej 40 proc. redukcji wewnętrznej emisji gazów cieplarnianych?

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 stanowią integralną część unii energetycznej i przyczyniają się do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

UE będzie musiała przyjąć przepisy wykonawcze w odniesieniu do wielu aspektów ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 po zatwierdzeniu ram przez Radę Europejską.

Pierwszym priorytetem jest przyjęcie wniosku Komisji w sprawie rezerwy stabilności rynkowej mającej na celu poprawę funkcjonowania systemu EU ETS jako głównego instrumentu polityki UE w dziedzinie klimatu. Następnie Komisja opracuje przepisy w sprawie zmiany dyrektywy o unijnym systemie handlu emisjami na okres po 2020 r., w tym dotyczące ucieczki emisji.

W 2015 r. Komisja zainicjuje prace analityczne i oceny skutków dotyczące krajowych celów w zakresie redukcji emisji w sektorach nieobjętych EU ETS, w tym ulepszone mechanizmy elastyczności w sektorach nieobjętych EU ETS i włączenie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF) w ramy polityki do roku 2030, z myślą o przedstawieniu wniosku legislacyjnego lub wniosków legislacyjnych na początku 2016 r.

Komisja przewiduje wprowadzenie zmian do systemu handlu emisjami. Co będą one obejmować? Dlaczego są potrzebne teraz?

Na podstawie wniosku Komisji Europejskiej z 2014 r., Parlament Europejski i Rada omawiają obecnie przepisy mające na celu zreformowanie systemu EU ETS poprzez

---

³ Ocena skutków ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, s. 78, tabela 14

wprowadzenie rezerwy stabilności rynkowej (MSR). Instrument ten został zaprojektowany w celu zwiększenia odporności EU ETS na wstrząsy w przyszłości. Jednocześnie pozwala on na zneutralizowanie negatywnych skutków występujących na rynku znacznych nadwyżek dla zachęty do inwestowania w technologie niskoemisyjne. Współprawodawcy prowadzą obecnie negocjacje dotyczące elementów struktury rezerwy stabilności rynkowej, które będą wyznaczać tempo absorpcji nadwyżek uprawnień przez tę rezerwę.

Poza tym procesem reform Komisja zaproponuje dalsze zmiany w prawodawstwie wkrótce po uzgodnieniu przepisów dotyczących rezerwy stabilności rynkowej. Te dalsze zmiany są konieczne do realizacji strategicznych wytycznych przywódców UE na temat tego, jak EU ETS powinien działać w latach 2020–2030. Obejmują one podwyższenie współczynnika liniowego redukcji (tempo, w jakim pułap emisji jest zmniejszany z roku na rok) z 1,74 proc. do 2,2 proc. od 2021 r.

Ponadto przepisy zostaną zmienione, aby umożliwić przemysłowi czerpanie korzyści ze środków dotyczących ucieczki emisji oraz przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji po 2020 r. zgodnie z zasadami ustalonymi przez przywódców UE.

Wreszcie do dyrektywy o unijnym systemie handlu emisjami wprowadzone zostaną zmiany mające na celu stworzenie podstawy prawnej dla utworzenia funduszu na rzecz innowacji i funduszu na rzecz modernizacji. Te dwa instrumenty finansowe są finansowane z dochodów ze sprzedaży uprawnień do emisji od 2021 do 2030 r. Fundusz na rzecz innowacji będzie wspierać niskoemisyjne demonstracje w całej UE, a fundusz na rzecz modernizacji przyczyni się do wsparcia modernizacji systemów energetycznych w państwach członkowskich.

Jakie działania zostaną podjęte w odniesieniu do transportu drogowego, a w szczególności do samochodów osobowych?

W UE transport jest drugim po sektorze energetycznym sektorem pod względem wielkości emisji gazów cieplarnianych. Transport odpowiada za około jedną piątą wszystkich emisji, przy czym transport drogowy odpowiada za około 80 proc. z nich. UE wprowadziła już szereg obszarów polityki i przepisy prawne służące obniżeniu tych emisji i złagodzeniu ich wpływu na zmianę klimatu i obejmujące:

- obowiązkowe docelowe poziomy emisji CO₂ dla samochodów osobowych i vanów, strategię mającą na celu obniżenie zużycia paliw i redukcję emisji CO₂ z ciężarówek i autobusów,

- cele dotyczące wzrostu wykorzystania paliw odnawialnych w transporcie i redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z paliw używanych do transportu drogowego,
- wymóg uwzględniania przez organy publiczne zużycia energii i emisji CO₂ przy zamawianiu pojazdów,
- przepisy zobowiązujące państwa członkowskie do utworzenia ram polityki krajowej dotyczących rozwoju rynku paliw alternatywnych i ich infrastruktury.

Przywódcy UE wezwali do kompleksowego i neutralnego technologicznie podejścia do wspierania redukcji emisji oraz efektywności energetycznej w transporcie, do promowania elektrycznego transportu oraz odnawialnych źródeł energii w transporcie również po 2020 r. Na podstawie dotychczasowych sukcesów Komisja rozważy obecnie instrumenty i środki mające na celu obniżenie emisyjności transportu drogowego.

W czerwcu 2015 r. Komisja zorganizuje konferencję zainteresowanych stron na temat dalszego obniżenia emisyjności transportu drogowego.

- **Ład regulacyjno-administracyjny**

Jakimi narzędziami dysponuje Komisja, aby upewnić się, że wnioski dotyczące unii energetycznej będą odpowiednio wdrażane i monitorowane przez państwa członkowskie i inne podmioty?

W celu zagwarantowania, by działania związane z energią, na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym przyczyniały się w spójny sposób do realizacji celów unii energetycznej wdrożony zostanie wiarygodny, przejrzysty i zintegrowany system zarządzania dla unii energetycznej. Zarządzanie powinno zapewnić realizację celów unii energetycznej, w szczególności wewnętrznego rynku energii oraz ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. Powinno ono również zapewnić długoterminową pewność dla inwestorów. W ten sposób proces zarządzania powinien usprawnić istniejące mechanizmy planowania i sprawozdawczości w odniesieniu do polityki energetycznej i polityki przeciwdziałania zmianie klimatu oraz zmniejszyć niepotrzebne obciążenia administracyjne przy jednoczesnym monitorowaniu wdrażania wspólnotowego dorobku prawnego. W tym samym czasie zarządzanie takie powinno pogłębić współpracę między państwami członkowskimi oraz z Komisją. Komisja będzie co roku publikować sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej w celu podjęcia kluczowych kwestii, dostarczenia koniecznych rezultatów i ukierunkowania debaty orientacyjnej.

W jaki sposób badania naukowe i innowacje przyczyniają się do realizacji unii energetycznej?

Badania i innowacje w dziedzinie energii stanowią kluczowy element powstającej unii energetycznej. W coraz większym stopniu skoordynowane zarówno przez Unię Europejską, jak i przez jej państwa członkowskie obecne odkrycia w dziedzinie badań w zakresie energii otwierają nowe możliwości utworzenia bardziej bezpiecznego, zrównoważonego i konkurencyjnego systemu energetycznego na przyszłość.

Ze względu na swój przekrojowy charakter badania i innowacje wniosą wkład we wszystkie filary unii energetycznej i pomogą Europie osiągnąć ambitne cele w dziedzinie klimatu i energii.

Ważny wkład na rzecz realizacji celów unii energetycznej będzie pochodzić z wdrażania programu „Horyzont 2020” – programu ramowego UE w zakresie badań naukowych i innowacji o wartości prawie 80 mld euro. To wsparcie finansowe będzie odgrywać ważną rolę katalizatora i dźwigni dla rozwoju bezpiecznych, czystych i efektywnych technologii jutra. Temat „Energia”, który należy do najważniejszych wyzwań społecznych zawartych w programie, jest szeroki, daleko idący i przyczyni się do poprawy życia, ochrony środowiska naturalnego oraz do uczynienia europejskiego przemysłu bardziej zrównoważonym i konkurencyjnym.

W jaki sposób europejska polityka spójności przyczyni się do realizacji unii energetycznej?

Polityka spójności będzie odgrywać ważną rolę w osiągnięciu celów unii energetycznej w terenie, w projektach, które przynoszą faktyczne korzyści dla obywateli w odniesieniu do energii. I tak, dzięki znacznym środkom na inwestycje w przejście na gospodarkę niskoemisyjną – około 38 mld euro w latach 2014–2020 – polityka spójności pomoże państwom członkowskim, regionom, samorządom lokalnym i miastom wdrożyć tak bardzo potrzebne inwestycje w efektywność energetyczną budynków, odnawialne źródła energii, inteligentne sieci i zrównoważoną komunikację miejską. Zgodnie z niektórymi kluczowymi celami unii energetycznej nasze inwestycje pomogą zatem obniżyć wysokie koszty importu energii, zróżnicować nasze źródła energii, rozwiązać problem ubóstwa energetycznego, obniżyć emisję, a także utworzyć miejsca pracy i wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa.

Obecnie Komisja pracuje nad dalszym udzielaniem wsparcia państwom członkowskim w zakresie pomocy technicznej, również w odniesieniu do tak istotnych instrumentów finansowych, co będzie miało również zasadnicze znaczenie w podjęciu wyzwań związanych z efektywnością energetyczną.

5. Zestawienie informacji - Połączenie rynków energii elektrycznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw, integracji rynku i szerokiego upowszechnienia się odnawialnych źródeł energii

- Co to jest „cel w zakresie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych”?

Na szczycie Rady Europejskiej w październiku 2014 r. wezwano wszystkie państwa członkowskie do zapewnienia do 2020 r. połączeń międzysystemowych na poziomie co najmniej 10 proc. ich zainstalowanej zdolności produkcji energii elektrycznej. Oznacza to, że każde państwo członkowskie powinno dysponować liniami energetycznymi umożliwiającymi przesył **co najmniej 10 proc.** energii elektrycznej wytwarzanej przez jego elektrownie do sąsiednich państw.

- Dlaczego konieczne jest wzajemne połączenie sieci energii elektrycznej w UE?

W przypadku awarii elektrowni lub ekstremalnych warunków pogodowych państwa członkowskie muszą mieć możliwość korzystania z pomocy państw sąsiednich w zakresie importu niezbędnej energii elektrycznej. Dokonywanie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej ponad granicami nie jest możliwe bez infrastruktury. W związku z tym połączenie wyodrębnionych systemów elektroenergetycznych ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw i przyczynia się do osiągnięcia prawdziwie zintegrowanego rynku energii w całej UE, co jest kluczowym czynnikiem umożliwiającym funkcjonowanie unii energetycznej.

Mówiąc prosto, w przypadku istnienia dobrych połączeń pomiędzy sąsiednimi państwami:

- systemy elektroenergetyczne będą bardziej niezawodne, a **ryzyko przerw w dostawach energii elektrycznej będzie mniejsze;**
- będziemy mogli osiągnąć oszczędności, **ograniczając konieczność budowania nowych elektrowni;**
- **konsumenci będą mieli większy wybór,** tym samym będzie wywierana presja na zmniejszenie rachunków gospodarstw domowych;
- sieci energii elektrycznej będą mogły lepiej sobie radzić z **rosnącym poziomem energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych,** a w szczególności ze zmiennymi odnawialnymi źródłami energii, takimi jak wiatr i słońce.

Więcej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oznacza także więcej miejsc pracy — w 2012 r. działające w UE przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych i związanymi z tym technologiami zatrudniały około 1,2 miliona osób.

- **Czy osiągnięcie celu w zakresie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych będzie miało wpływ na wysokość rachunków za energię elektryczną?**

Tak. Silnie połączone europejskie sieci energetyczne oznaczają bezpośrednie oszczędności dla konsumentów. Według niedawnego badania, jeśli rynki energii będą w pełni zintegrowane, konsumenci w UE będą mogli co roku osiągać oszczędności rzędu 12-40 miliardów euro.

- **Dlaczego nie określono podobnego celu w przypadku gazu?**

Gaz jest importowany w postaci LNG lub przy użyciu dużych gazociągów, które często przebiegają przez kilka granic, zanim gaz dotrze do odbiorców. W związku z tym podobny cel w zakresie gazu nie miałby sensu. Zamiast tego UE wprowadziła szczegółowe przepisy zapewniające bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego w oparciu o zarządzanie ryzykiem związanym z zakłóceniami działania infrastruktury gazowej. Państwa członkowskie będą musiały poradzić sobie z sytuacją, w której największy składnik infrastruktury, np. gazociąg, jest wyłączony z eksploatacji.

- **Które państwa członkowskie nie posiadają obecnie dobrych połączeń międzysystemowych z innymi państwami?**

Obecnie **12 państw członkowskich** nie posiada wystarczających połączeń z unijnym rynkiem energii elektrycznej. Są to: Włochy, Irlandia, Rumunia, Portugalia, Estonia, Litwa, Łotwa, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania, Polska, Cypr i Malta.

- **Czy cel wynoszący 10 proc. wystarczy?**

Cel ten określa **minimalny** wymagany poziom połączeń międzysystemowych, który powinien zostać osiągnięty do 2020 r. przez wszystkie państwa członkowskie. W zależności od położenia geograficznego danego państwa i jego doboru źródeł energii, np. udziału w nim odnawialnych źródeł energii, osiągnięcie jedynie wymaganego minimum wynoszącego 10 proc. może nie być wystarczające. UE rozważa zatem **zwiększenie tego celu do 15 proc. do roku 2030**. Ponieważ jednak w niektórych państwach członkowskich cel wynoszący 15 proc. może wymagać inwestycji, które nie byłyby już uzasadnione ekonomicznie, jest

rzeczą ważną, by dokonać oceny wąskich gardeł i w konkretnych przypadkach wyznaczać wyższe cele.

- **W jaki dokładnie sposób zostanie osiągnięty ten cel?**

Głównym narzędziem do osiągnięcia tego celu jest wykaz **projektów dotyczących infrastruktury energetycznej będących przedmiotem wspólnego zainteresowania**. Pierwszy wykaz, zawierający 248 projektów, został przyjęty w 2013 r. **37** z nich to projekty dotyczące połączeń międzysystemowych w państwach członkowskich, które nie osiągnęły celu wynoszącego 10 proc. Wszystkie te projekty korzystają z przyspieszonych procedur wydawania pozwoleń, usprawnionego rozpatrywania przez organy regulacyjne, a niektóre z nich będą miały dostęp do wsparcia finansowego. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania przyczynią się w znacznym stopniu do osiągnięcia celu. Kiedy planowane projekty zostaną ukończone, do roku 2020 wszystkie państwa członkowskie (z wyjątkiem Hiszpanii i Cypru) zrealizują cel wynoszący 10 proc.

Wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania będzie aktualizowany co dwa lata w celu włączenia nowych projektów i usunięcia tych, które zostały zakończone.

- **Co należy zrobić, gdy duża część inwestycji musi zostać zrealizowana przez przedsiębiorstwa w jednym państwie członkowskim, natomiast korzyści wystąpią w innym państwie członkowskim?**

Ta kwestia została uregulowana rozporządzeniem w sprawie transeuropejskich sieci energetycznych z 2013 r. Rozporządzenie to stwarza możliwość transgranicznej alokacji kosztów w oparciu o płynące z nich korzyści w danym państwie członkowskim.

- **Jak wielkie środki finansowe będą konieczne, aby osiągnąć cel w postaci 10 proc. połączeń międzysystemowych?**

Komisja Europejska szacuje, że do 2020 r. **około 40 miliardów euro** będzie konieczne, aby osiągnąć cel wynoszący 10 proc. w całej UE.

- **Skąd pochodzą te pieniądze?**

Przede wszystkim większość projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania ma **solidne uzasadnienie ekonomiczne** i może być finansowana na normalnych warunkach rynkowych, głównie ze środków pochodzących z taryf. Niektóre projekty, gdy spełniają

rygorystyczne warunki i przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii, mogą korzystać z dotacji w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. W ramach tego instrumentu na lata 2014-2020 przeznaczono **5,35 miliarda euro** na projekty dotyczące infrastruktury energetycznej. Chociaż finansowanie z instrumentu „Łącząc Europę” stanowi zaledwie około 3 proc. wszystkich inwestycji niezbędnych do roku 2020 w zakresie infrastruktury energii elektrycznej, a także infrastruktury gazowniczej, może ono lewarować inne środki poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych, takich jak obligacje projektowe.

Aby osiągnąć spodziewane skutki, dofinansowanie ze środków instrumentu „Łącząc Europę” musi być wspierane przez starania organów regulacyjnych i rządowych poprzez wykorzystanie, w miarę możliwości, taryf sieciowych i nowych **europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych**.

- **Czy cel ten zostanie uwzględniony w inicjatywie inwestycyjnej przewodniczącego Junckera?**

Tak. **Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne** są głównym instrumentem pakietu Komisji na rzecz zatrudnienia, wzrostu i inwestycji. Infrastruktura energetyczna jest jednym z priorytetów tych funduszy. Mogłyby one obejmować projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i inne projekty dotyczące połączeń międzysystemowych, tym samym **przyspieszając i uzupełniając** strukturę na rzecz wsparcia dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i nie tylko. W ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych zostaną uruchomione środki w wysokości co najmniej **315 miliardów euro** w formie inwestycji prywatnych i publicznych w całej UE.

- **Jedną z głównych przeszkód w budowie nowej infrastruktury jest długa procedura wydawania zezwoleń. Czy istnieje rozwiązanie tego problemu?**

Rzeczywiście w obecnej sytuacji uzyskanie niezbędnych zezwoleń może trwać od 10 do 13 lat. Rozporządzenie w sprawie TEN-E wprowadza ogólny wiążący **termin uzyskania zezwolenia wynoszący 3,5 roku**. Przewiduje ono, że jeden właściwy organ krajowy musi działać jako punkt kompleksowej obsługi dla wszystkich procedur udzielania zezwoleń. Takie **punkty kompleksowej obsługi** powinny zostać utworzone we wszystkich państwach członkowskich najpóźniej wiosną 2015 r.

- **W jaki sposób UE może zapewnić, że nowe sieci energii elektrycznej nie będą stanowić zagrożenia dla środowiska lub zdrowia obywateli UE?**

Już dziś UE posiada najbardziej rygorystyczne normy ochrony środowiska. Ponadto rozporządzenie w sprawie TEN-E ustanawia nowe przepisy dotyczące wzmożonych konsultacji i przejrzystości, aby zapewnić lepsze zaangażowanie obywateli w proces planowania. Celem jest uzyskanie większej efektywności procesu przy jednoczesnym zagwarantowaniu najwyższych norm UE w zakresie ochrony środowiska.

- **Jakie będą dalsze działania Komisji?**

Komisja zintensyfikuje swoje wsparcie dla kluczowych projektów za pomocą kilku ukierunkowanych środków. Komisja oceni każdy projekt w celu określenia i pomocy w wyeliminowaniu wszelkich przeszkód i zagrożeń, które mogą opóźnić realizację. Pozwoli to na zjednoczenie promotorów projektów infrastrukturalnych, aby pomóc w rozwiązaniu kwestii technicznych, kwestii dotyczących planowania, projektowania i wdrażania, a także aby ułatwiać kontakty z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i innymi bankami.

Komisja będzie nadzorować wdrożenie przez państwa członkowskie wszystkich odpowiednich aktów prawnych UE, a w szczególności rozporządzenia w sprawie TEN-E. Komisja będzie ściśle współpracować z Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz z państwami członkowskimi w celu zapewnienia terminowej realizacji projektów. Regionalne fora stanowią ważne narzędzie zapewniania lepszej współpracy państw członkowskich, również w kontekście budowania infrastruktury.

Komisja będzie co roku składać sprawozdanie Radzie Europejskiej z wdrażania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz z postępów w realizacji celu wynoszącego 10 proc.

Jeszcze w 2015 r. Komisja zwoła pierwsze forum **poświęcone infrastrukturze energetycznej** w celu omówienia i znalezienia rozwiązań kwestii wspólnych dla wszystkich regionów w Europie.

6. Pytania i odpowiedzi w sprawie komunikatu Komisji Europejskiej: Protokół paryski – plan przeciwdziałania zmianie klimatu na świecie po 2020 r.

1. Jaki jest cel komunikatu?

Komunikat przedstawia unijną wizję przejrzystego, dynamicznego i prawnie wiążącego porozumienia ONZ w sprawie zmiany klimatu, które utoruje światu drogę do tego, by

globalne ocieplenie nie osiągnęło niebezpiecznych poziomów. Trwają międzynarodowe negocjacje, mające zakończyć się na konferencji klimatycznej w Paryżu w grudniu 2015 r.

W komunikacie zaproponowano unijny cel redukcji emisji, który ma znaleźć się w nowym porozumieniu (tzw. zaplanowany, ustalony na szczeblu krajowym wkład (Intended Nationally Determined Contribution, INDC). Cel ten jest konsekwencją decyzji podjętych na szczycie europejskim w październiku 2014 r.

2. W jaki sposób komunikat wpisuje się w ogłoszoną strategię europejskiej unii energetycznej?

Komunikat jest zasadniczym elementem realizacji priorytetu Komisji Junckera, polegającego na utworzeniu stabilnej unii energetycznej z perspektywiczną polityką w kwestii zmiany klimatu.

W październiku 2014 r. przywódcy UE uzgodnili krajowe cele redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40 proc. do 2030 r. oraz przyjęli inne główne elementy ram polityki do 2030 r. Celem tej polityki jest zwiększenie konkurencyjności, bezpieczeństwa i stabilności gospodarki oraz systemu energetycznego Unii Europejskiej, a także osiągnięcie celu 27 proc. w zakresie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz oszczędności energii do 2030 r. W ramach przepisów obowiązujących po 2020 r. funkcjonował będzie zmieniony unijny system handlu emisjami.

Przeciwdziałanie zmianie klimatu wymaga skoordynowanych działań na poziomie międzynarodowym. UE jest odpowiedzialna za ok. 10 proc. globalnych emisji i jej udział będzie dalej malał w najbliższym dziesięcioleciu. W 2011 r. 196 państw i organizacji będących stronami Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu postanowiło, że do końca 2015 r., kiedy to w Paryżu odbędzie się konferencja w sprawie zmiany klimatu, opracują nowe, wiążące dla wszystkich porozumienie. W omawianym komunikacie zaproponowano treść głównych elementów tego porozumienia.

3. Dlaczego potrzebujemy nowego porozumienia klimatycznego?

Spółeczność międzynarodowa uznała dowody naukowe, według których roczny globalny wzrost temperatury musi być utrzymywany znacznie poniżej 2°C (3,6°F) w stosunku do temperatury sprzed epoki przemysłowej, aby globalne ocieplenie nie osiągnęło niebezpiecznych poziomów. Jednakże dotychczasowe działania podjęte na poziomie międzynarodowym nie są wystarczające: szacuje się, że przyrost średniej temperatury na powierzchni Ziemi w skali światowej będzie wynosił w 2100 r. od 3,7 do 4,8 stopni Celsjusza

powyżej średniej z lat 1850–1900, podczas gdy obecny wzrost temperatury osiągnął 0,85 stopni Celsjusza.

Według najnowszych analiz nauki o klimacie sporządzonych przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) szanse na utrzymanie wzrostu temperatury poniżej 2°C maleją w zastraszającym tempie. Ograniczenie wzrostu temperatury będzie wymagało znacznego i trwałego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez wszystkie kraje. Opóźnianie działań będzie bardziej kosztowne, trudniejsze pod względem technologicznym i zmniejszy możliwości skutecznego ograniczenia emisji i przygotowania się na skutki zmiany klimatu.

Od 1994 r. Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), którą podpisały niemal wszystkie państwa świata (196 stron, w tym UE), usiłuje zapobiec niebezpiecznemu wpływowi działalności człowieka na globalny system klimatyczny. Protokół z Kioto był pierwszym istotnym krokiem ku realizacji tego celu, ale uczestniczyło w nim tylko 39 państw uprzemysłowionych. Nigdy nie zakładano też, że sam protokół rozwiąże problem zmiany klimatu. Po konferencji w Kopenhadze do 2014 r. ponad 90 państw, zarówno rozwiniętych jak i rozwijających się, poczyniło dobrowolne zobowiązania w zakresie redukcji emisji do 2020 r. Zobowiązania te są jednak niewystarczające, aby osiągnąć uzgodniony cel „poniżej 2 °C”.

Z tego powodu w 2011 r. strony UNFCCC rozpoczęły negocjacje w sprawie nowego, prawnie wiążącego porozumienia, które miałyby zastosowanie do wszystkich stron, i które skieruje świat na drogę ku realizacji celu „poniżej 2 °C”. Porozumienie to ma zostać zawarte w Paryżu w grudniu 2015 r. i wejść w życie w 2020 r.

UE stoi na stanowisku, że nowy protokół powinien zawierać prawnie wiążące zobowiązania w zakresie redukcji emisji. Zapewni to najbardziej wyraźny sygnał dla rządów, rynków i ogółu społeczeństwa, że strony protokołu są zdeterminowane, by przeciwdziałać zmianie klimatu. Tego rodzaju zobowiązania stanowią najsilniejszy wyraz woli politycznej strony do osiągnięcia jej celów, zapewniają też niezbędną przewidywalność i pewność dla wszystkich podmiotów publicznych i prywatnych, a także trwałość w kontekście zmian na krajowej scenie politycznej. Można to osiągnąć tylko za sprawą nowego porozumienia wiążącego wszystkie strony.

4. Jakie są najważniejsze elementy komunikatu?

Komunikat obejmuje następujące główne kwestie:

- Przekłada on decyzję podjętą przez przywódców UE na szczycie Rady Europejskiej w październiku 2014 r. na zaproponowany cel UE w zakresie redukcji emisji, który ma

znaleźć się w nowym globalnym porozumieniu w sprawie zmiany klimatu. Cel został ustalony zgodnie z wymogami informacyjnymi uzgodnionymi w Limie. UE będzie gotowa do przedłożenia swojego wkładu do sekretariatu UNFCCC do końca marca 2015 r.

- Komunikat wzywa wszystkie państwa, by przedstawiły proponowane cele w zakresie redukcji emisji w okresie od 2020 do 2025/2030 r. z odpowiednim wyprzedzeniem przed konferencją w Paryżu. W szczególności Chiny, USA i inne kraje grupy G-20 powinny być w stanie uczynić to przed końcem pierwszego kwartału 2015 r.
- Komunikat określa unijną wizję przejrzystego i dynamicznego prawnie wiążącego porozumienia, zawierającego sprawiedliwe i ambitne zobowiązania wszystkich stron na podstawie zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Dowody naukowe pokazują, że łącznie zobowiązania te powinny przybliżyć świat do osiągnięcia celu zmniejszenia do 2050 r. światowych emisji o co najmniej 60 proc. poniżej poziomu z 2010 r.
- Proponuje się, by porozumienie z 2015 r. przyjęło formę protokołu do UNFCCC, który wejdzie w życie w momencie ratyfikacji przez 40 państwa odpowiedzialne za ponad 40Gt emisji wyrażonych w ekwiwalencie CO₂. Stanowi to około 80 proc. emisji na świecie. UE, Chiny i USA powinny pokazać swą wiodącą rolę polityczną, przystępując do protokołu w najwcześniejszym możliwym terminie.
- Nowy protokół powinien nie tylko zobowiązywać do redukcji emisji, ale także zachęcać wszystkie państwa do udziału w finansowaniu działań związanych ze zmianą klimatu, do rozwoju i transferu technologii oraz do budowania zdolności.
- Aby państwa mogły osiągnąć zrównoważony rozwój odporny na zmianę klimatu, protokół powinien wzmocnić zobowiązania stron do podjęcia działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz wspierać skuteczne i efektywne wykorzystanie strategii w zakresie redukcji emisji i przystosowania do niekorzystnych skutków zmiany klimatu.
- W komunikacie podkreślono, że protokół powinien zobowiązywać do redukcji emisji gazów cieplarnianych wszystkie sektory, w tym transport lotniczy i morski, a także do redukcji emisji gazów fluorowanych. Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO) i strony protokołu montrealskiego powinny podjąć działania w tej dziedzinie do końca 2016 r.
- Komunikat pokazuje, jak inne polityki UE, takie jak polityka handlowa, w zakresie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji, jak też współpraca gospodarcza i na rzecz rozwoju mogą wspierać i wzmacniać międzynarodową politykę klimatyczną UE.
- Komunikat został uzupełniony planem działania na rzecz dyplomacji klimatycznej, który ma na celu zwiększenie zasięgu wpływu UE i budowanie sojuszków z ambitnymi międzynarodowymi państwami partnerskimi spoza UE w ramach przygotowań do konferencji w Paryżu.

5. Dlaczego wszystkie państwa powinny wnieść wkład i na czym powinien on polegać?

Nowy protokół musi odzwierciedlać zmieniającą się rolę poszczególnych państw w gospodarce światowej, jak również obecną rzeczywistość geopolityczną i możliwości poszczególnych państw.

W listopadzie 2014 r. Chiny i USA, kraje odpowiedzialne za najwięcej emisji na świecie, w ślad za UE ogłosiły swoje cele na okres po 2020 r. Łącznie cele te obejmują zaledwie około połowy aktualnych emisji na świecie. Warunkiem skuteczności protokołu jest jak najszerszy zasięg geograficzny oraz najwyższy możliwy poziom ambicji. Państwa o największej roli w gospodarce i największych możliwościach powinny zaproponować najambitniejsze cele, ale ważne jest uczestnictwo wszystkich państw i to, by każde z nich poczyniło własne zobowiązania. Wkład każdej ze stron powinien być znacznie ambitniejszy i szerszy pod względem zakresu od jej dotychczasowego zobowiązania. Wkład taki powinien wykazać konwergencję na niskich poziomach całkowitych emisji oraz poprawę w zakresie intensywności emisji w czasie.

6. W jaki sposób nowe porozumienie może pomóc w zdobyciu środków na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu?

Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu będzie wymagało znacznych zmian w strukturze inwestycji. Istotne są zarówno środki publiczne, jak i prywatne. Protokół powinien zapewnić stronom ramy pozyskiwania inwestycji w niskoemisyjne programy odporne na zmianę klimatu. Mogłoby to przybrać formę np. zobowiązania wszystkich stron nowego protokołu do wzmocnienia tzw. „sprzyjających warunków” w celu promowania inwestycji w niskoemisyjne technologie odporne na zmianę klimatu. Aby przyciągnąć środki na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu, konieczne jest określenie odpowiednich lokalnych warunków prawnych, organizacyjnych, podatkowych, informacyjnych i politycznych. Strony nowego protokołu powinny także zobowiązać się do uwzględniania kwestii zmiany klimatu w swoich politykach, strategiach rozwoju oraz inwestycjach, aby wykorzystać liczne możliwości synergii między finansowaniem rozwoju i działań związanych ze zmianą klimatu. Pełna skala finansowania działań w związku ze zmianą klimatu, niezbędnego do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej po 2020r., będzie lepiej znana po opublikowaniu większości zaplanowanych, ustalonych na szczeblu krajowym wkładów oraz krajowych planów przystosowawczych.

7. Czy UE będzie nadal wspierać działania związane ze zmianą klimatu w krajach rozwijających się?

Tak, UE zobowiązuje się do dalszego wspierania krajów rozwijających się. UE przygotowała szeroki wachlarz instrumentów finansowych odpowiadających na potrzeby finansowe w różnych krajach i sektorach. Państwa najmniej rozwinięte i najbardziej narażone na skutki zmiany klimatu nadal będą miały preferencyjny dostęp do dotacji, na przykład w ramach prowadzonego przez UE światowego sojuszu na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu lub w ramach unijnych programów współpracy z poszczególnymi państwami i regionami. Poza przyznawaniem dotacji UE ułatwia także zdobycie pożyczek i prywatnych inwestycji przy pomocy swoich regionalnych instrumentów inwestycyjnych. Od 2007 r. za pośrednictwem tych instrumentów udzielono dotacji UE na kwotę ok. 1 mld euro oraz pożyczek publicznych na kwotę ponad 6 mld euro, dzięki czemu sfinansowano w krajach rozwijających się ponad 120 projektów w dziedzinie klimatu o łącznej wartości 25 mld euro. Ponadto wiele państw członkowskich UE wspiera kraje rozwijające się w ramach obszernych programów współpracy dwustronnej, a także za pośrednictwem funduszy wielostronnych, takich jak ekofundusz klimatyczny i Fundusz na rzecz Globalnego Środowiska. Tylko w 2013 r. UE i państwa członkowskie łącznie przekazały ok. 9,5 mld euro (ok. 12 mld dol.) w formie dotacji i pożyczek na działania związane ze zmianą klimatu w krajach rozwijających się.

8. Jak wygląda proces przygotowywania i zbierania wkładów do porozumienia z 2015 r. dotyczących redukcji emisji?

Każda strona UNFCCC opracowuje na szczeblu krajowym zaplanowany, ustalony na szczeblu krajowym wkład (INDC), tak jak zrobiła to UE i jej państwa członkowskie. Wymogi informacyjne dotyczące opisu proponowanych celów w jasny, przejrzysty i zrozumiały sposób zostały określone w apelu z Limy na rzecz działań w dziedzinie klimatu, uzgodnionym na konferencji klimatycznej w Peru w grudniu 2014 r.

Wszystkie strony powinny przedstawić swoje INDC z odpowiednim wyprzedzeniem przed konferencją w Paryżu. UE oczekuje, że wszystkie państwa G20, inne duże gospodarki oraz pozostałe kraje będą w stanie to uczynić i przedstawić swoje zaplanowane wkłady do końca pierwszego kwartału 2015 r.

Zaplanowany wkład UE przedstawiony jest w komunikacie i wytycza jej cel w zakresie redukcji emisji w formie INDC zgodnego z ustalonymi wymogami. UE będzie gotowa do przedłożenia swojego INDC do końca marca 2015 r.

UNFCCC stworzyła specjalny portal, na którym strony mogą zamieszczać swoje INDC. Będą one publikowane na stronie internetowej. Zgodnie z ustaleniami z konferencji klimatycznej z Limy UNFCCC opracowuje do 1 listopada 2015 r. sumaryczny raport na temat zagregowanych skutków proponowanych wkładów zgłoszonych przez strony do 1 października 2015 r.

9. Jaki będzie wkład UE do nowego porozumienia?

Wkład UE do porozumienia z Paryża z 2015 r. będzie miał postać wiążącego celu redukcji wewnętrznych emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce o co najmniej 40 proc. do 2030 r. Aby osiągnąć ogólny cel, sektory objęte unijnym systemem handlu emisjami (EU ETS) będą musiały do 2030 r. zmniejszyć emisje o 43 proc. w stosunku do 2005 r. Emisje z sektorów nieobjętych EU ETS będą musiały zmniejszyć się o 30 proc. poniżej poziomu z 2005 r. Cel polegający na redukcji emisji o co najmniej 40 proc. jest ambitny, sprawiedliwy i zgodny z racjonalną pod względem kosztów ścieżką redukcji emisji wewnętrznych o co najmniej 80 proc. do roku 2050.

10. Co się stanie, jeżeli suma zaproponowanych wkładów okaże niewystarczająca do osiągnięcia celu utrzymania wzrostu temperatury poniżej 2 stopni uzgodnionego na konferencji w Paryżu?

Jeżeli zbiorowe zobowiązania podjęte w Paryżu nie zapewnią tego, co według nauki jest niezbędne do utrzymania wzrostu temperatury poniżej 2 stopni, nowy protokół i decyzje, które zapadną w Paryżu, powinny zapewnić jak najszybsze wejście na właściwą drogę do osiągnięcia tego celu.

Po pierwsze porozumienie powinno być dynamiczne i przewidywać proces regularnego przeglądu i wzmacniania zobowiązań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, zgodnie z długoterminowym celem i najnowszymi dowodami naukowymi. Jeżeli globalne działania będą kształtować się poniżej niezbędnego poziomu, ten pięcioletni proces powinien zachęcić strony do zwiększenia obecnych zobowiązań w kolejnych okresach. Pięcioletni okres przeglądu, rozpoczynający się w 2020 r., przyczyni się do przejrzystości, jasności i lepszego zrozumienia zobowiązań stron w zakresie łagodzenia zmiany klimatu w świetle ich wkładu w osiągnięcie celu utrzymania wzrostu temperatury poniżej 2 stopni. W ramach przeglądu należy zaprosić strony, aby przedstawiły swoje postępy w wypełnianiu zobowiązań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, oraz wytłumaczyły, dlaczego uznają swoje działania za sprawiedliwe i ambitne. Proces ten powinien także uwzględniać zmiany możliwości, ról i okoliczności krajowych.

Po drugie w Paryżu należy podjąć decyzję o procesie rozpoczynającym się w 2016 r., w ramach którego zostaną zidentyfikowane dziedziny, w których można w znacznym stopniu złagodzić skutki zmiany klimatu. Proces ten powinien doprowadzić także do realizacji niewykorzystanych możliwości współpracy międzynarodowej, np. ekofunduszu klimatycznego.

Po trzecie należy w dalszym ciągu zwiększać skalę działań lokalnych, pozarządowych i w sektorze prywatnym, które uzupełniają działania na szczeblu rządowym. Wiele inicjatyw zostało uruchomionych na szczycie klimatycznym Sekretarza Generalnego ONZ we wrześniu 2014 r. oraz na konferencji w sprawie zmiany klimatu w Limie.

11. Skąd będziemy wiedzieć, czy państwa wywiązują się z założonych celów?

Jedynym sposobem osiągnięcia niezbędnego zaufania do nowego protokołu jest ujęcie w nim solidnego mechanizmu przejrzystości i rozliczania. Mechanizm ten musi obejmować prawnie wiążące zasady dotyczące pomiaru, raportowania i weryfikacji (MRV) oraz rozliczania dla wszystkich stron, a także związany z nimi proces kontroli zgodności.

Wspólne ramy MRV i rozliczania utrzymują uczciwość zobowiązań, pozwalając stronom na wykazanie w przejrzysty i spójny sposób, że wywiązują się one ze swoich zobowiązań i że raportowane wyniki są rzeczywiste. Ramy te umożliwią także stronom zmierzenie wspólnych postępów i dostarczą informacji niezbędnych do sformułowania skutecznej krajowej polityki łagodzenia skutków zmiany klimatu. Proces kontroli zgodności będzie sprzyjał terminowemu i skutecznemu wdrażaniu porozumienia przez wszystkie strony i ułatwi takie wdrażanie. Proces ten zwiększy także zaufanie co do tego, że wszystkie strony wywiązują się ze swoich zobowiązań, oraz zagwarantuje pewność prawną i przewidywalność. Kwestie te mają zasadnicze znaczenie dla pozostania na drodze do osiągnięcia celu „poniżej 2 °C”.

12. Jaką rolę w nowym porozumieniu klimatycznym odegra przystosowanie się do zmiany klimatu?

Ambitne działania ograniczające emisję są bardzo istotne, jednak równie ważne są indywidualne i zbiorowe przygotowania do niekorzystnych skutków zmiany klimatu i przystosowanie się do nich. Takie działania zajmą więc poczesne miejsce w nowym protokole. Należy w nim podkreślić zobowiązanie wszystkich państw do wprowadzenia środków ułatwiających odpowiednie przystosowanie się, do włączenia tych kwestii do stosownych procesów planowania na szczeblu krajowym i regionalnym oraz do współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju odpornego na zmiany klimatu.

Aby możliwa była ocena postępów w realizacji celu konwencji, protokół powinien poprawić sprawozdawczość w formie raportów krajowych na temat skuteczności działań przystosowawczych oraz wniosków wyciągniętych z budowania odporności. Protokół powinien rozwinąć pomoc dla tych regionów i krajów, które są szczególnie narażone na negatywne skutki zmiany klimatu, w tym zwiększyć pomoc finansową i wsparcie techniczne oraz budowanie potencjału.

13. Jakie są szanse, że dojdzie do zawarcia ogólnoświatowego porozumienia?

Szanse są spore. Wyzwaniem jest zapewnienie, by nowy protokół dobrze nadawał się do swojego celu przez wiele kolejnych lat. Aby tak się stało, protokół musi być ambitny, solidny, dynamiczny, i musi być w stanie poprowadzić świat do osiągnięcia celu „poniżej 2 °C”.

UE jest przekonana, że nowy protokół znacznie wzmocni i zintensyfikuje wspólne wysiłki wspólnoty międzynarodowej mające na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu. W ciągu ostatnich 12 miesięcy na świecie zapanowała dobra atmosfera polityczna, sprzyjająca bardziej intensywnemu przeciwdziałaniu zmianie klimatu. Wyraźnym dowodem na ogólną determinację w tym zakresie jest ustanowienie przez przywódców UE w październiku 2014 r. celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40 proc., a także późniejsze ogłoszenie przez USA i Chiny ich własnych przyszłych celów. Na konferencji klimatycznej w Limie zadeklarowano wkłady do ekofunduszu klimatycznego, z którego otrzymają pomoc kraje rozwijające się. Zobowiązania te opiewały na kwotę 10 mld dol., z czego niemal połowa pochodzi od państw członkowskich UE.

Z piątego sprawozdania oceniającego IPCC wynika bardzo istotny wniosek: osiągnięcie celu poniżej 2°C jest nadal możliwe, choć konieczne jest pilne podjęcie ambitnych zbiorowych działań w skali globalnej.

Silna wola polityczna wszystkich stron, w szczególności G20 oraz innych państw o wysokim i średnim dochodzie, będzie niezbędnym warunkiem osiągnięcia skutecznego porozumienia.

14. Co będzie dziać się dalej?

Komunikat zostanie przedstawiony unijnym ministrom ds. środowiska na posiedzeniu 6 marca. W najbliższych tygodniach UE zakończy prace nad swoim wkładem do nowego globalnego porozumienia klimatycznego i przekaże go do UNFCCC do końca marca.

Priorytetem UE w nadchodzących miesiącach będzie intensywny dialog i współpraca z państwami partnerskimi oraz zachęcanie G20 oraz innych gospodarek o wysokim i średnim dochodzie, by przejawiały inicjatywę i zaproponowały w odpowiednim terminie ambitne wkłady. Unia będzie prowadziła takie działania w szczególności na forum największych gospodarek świata, w ramach G20 i G7.

Komisja Europejska rozważa zorganizowanie międzynarodowej konferencji, której celem byłoby lepsze wzajemne zrozumienie zakresu proponowanych wkładów (INDC) oraz adekwatności zbiorowego poziomu ambicji w przededniu konferencji w Paryżu.

15. Kto na tym skorzysta?

Jeżeli uda się zapobiec osiągnięciu niebezpiecznych poziomów zmiany klimatu, korzyści odniosą wszystkie państwa świata i ich obywatele. Piąte sprawozdanie oceniające przygotowane przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu przedstawia negatywne zjawiska, z jakimi musimy się liczyć, jeżeli nie uda nam się skutecznie przeciwdziałać zmianie klimatu.

Poza ograniczeniem skutków zmiany klimatu UE odniesie następujące korzyści gospodarcze i środowiskowe:

- większe bezpieczeństwo energetyczne, szczególnie za sprawą spadku zużycia i przywozu paliw kopalnych
- większą efektywność energetyczną niż w ramach obecnej polityki, co pomoże obniżyć koszty, utworzyć nowe miejsca pracy i zwiększyć konkurencyjność
- mniejsze zanieczyszczenie powietrza z korzyścią dla zdrowia ludzi
- jeżeli chodzi o rynek pracy, spodziewane jest utworzenie nowych miejsc pracy w nowych sektorach wzrostu w takich dziedzinach jak inżynieria, produkcja, środki transportu, budownictwo i usługi biznesowe.

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska⁴

---

⁴ Na podstawie informacji KE, PAP i innych oraz debaty w PE.

Bruksela, dnia 18.11.2015 r.
COM(2015) 572 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO, KOMITETU
REGIONÓW ORAZ EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO**

Stan unii energetycznej w 2015 r.

{SWD(2015) 208}
{SWD(2015) 209}
{SWD(2015) 217 à 243}

1. WPROWADZENIE

Opracowana przez Komisję Europejską „Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu”¹ stanowiła nowy impuls do przejścia na niskoemisyjną, bezpieczną i konkurencyjną gospodarkę. Aby nie zaprzepaścić tego impulsu, w niniejszym pierwszym sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej² przedstawiono postępy poczynione w ciągu ostatnich dziewięciu miesięcy i określono najważniejsze kwestie wymagające szczególnej uwagi politycznej w roku 2016 – kluczowym dla wdrożenia unii energetycznej³.

Za kilka dni światowi przywódcy przybędą do Paryża, by wypracować porozumienie dotyczące sposobów przeciwdziałania jednemu z największych wyzwań ludzkości: zmianie klimatu. W sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej podkreślono wkład Europy w negocjacje paryskie i skoncentrowano się na działaniach następczych. Przywództwo Europy w przejściu na gospodarkę niskoemisyjną musi być kontynuowane po konferencji w Paryżu poprzez realizację celów dotyczących klimatu i energii na 2030 r. oraz spójne działania dyplomatyczne w zakresie energii i klimatu. Pozwoli to zapewnić realizację zobowiązań przez wszystkie państwa.

Transformacja ma silne uzasadnienie ekonomiczne. Wiodące przedsiębiorstwa europejskie zmieniają swoje modele biznesu. Korzystanie z odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej prowadzi do powstawania miejsc pracy w Europie. Wymaga to nowych umiejętności oraz inwestycji. Wiele zmian związanych z tym przejściem będzie miało miejsce w miastach i gminach; gdy nasze miasta staną się inteligentniejsze, będą najważniejszymi czynnikami umożliwiającymi prowadzenie w UE zrównoważonej polityki energetycznej.

Rynki energii elektrycznej i gazu ziemnego w dalszym ciągu nie działają tak, jak powinny. Aby przejście na niskoemisyjną gospodarkę i społeczeństwo było pomyślne i społecznie sprawiedliwe, obywatele powinni przejąć większą odpowiedzialność, czerpać korzyści z nowych technologii i większej konkurencji pozwalającej zmniejszyć rachunki oraz brać bardziej aktywny udział w rynku.

Sytuacja geopolityczna w 2015 r. w naszym najbliższym sąsiedztwie spowodowała, że kwestia energii znajdowała się wysoko na liście priorytetów. Aby sprostać tym wyzwaniom konieczne jest uwzględnienie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej, rozwoju infrastruktury, zakończenia tworzenia wewnętrznego rynku energii i zrównoważonego rozwoju. W 2. wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przedstawiono projekty infrastrukturalne, które są pilnie potrzebne, aby osiągnąć nasze cele w zakresie polityki energetycznej.

W sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej przedstawiono najważniejsze elementy mechanizmu wdrażania prowadzące do tworzenia bardziej przewidywalnej, przejrzystej i stabilnej polityki. Wytyczne dotyczące zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii

---

¹ COM(2015) 80.

² Sprawozdaniu towarzyszy seria sprawozdań i dokumentów roboczych służb Komisji, które są pierwszym krokiem na drodze do uproszczenia obowiązków sprawozdawczych nałożonych przez Komisję.

³ Program prac Komisji, COM(2015)610. Wszystkie wnioski zostaną przygotowane zgodnie z zasadami pomocniczości, proporcjonalności i lepszego stanowienia prawa. Niektóre z tych wniosków będą stanowić inicjatywy REFIT.

i klimatu stanowią dla państw członkowskich podstawę do rozpoczęcia opracowywania planów na okres od 2021 do 2030 r. Proponowana metodyka w zakresie najważniejszych wskaźników jest pierwszym krokiem w kierunku pomiaru i monitorowania realizacji unii energetycznej.

W ostatnich miesiącach przedstawiciele Komisji odwiedzili wiele państw członkowskich w celu omówienia unii energetycznej z wieloma zainteresowanymi stronami. Ponadto przeprowadzono dyskusje techniczne ze wszystkimi państwami członkowskimi. Kontakty te umożliwiły Komisji dokonanie oceny unii energetycznej dla każdego z państw członkowskich oraz określenie wniosków politycznych dla wszystkich pięciu wymiarów unii energetycznej.

2. OBNIŻENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI

Poczynione postępy

Gospodarka UE jest obecnie najbardziej niskoemisyjną znaczącą gospodarką na świecie. Odnosi ona szczególne sukcesy w dziedzinie oddzielania wzrostu gospodarczego od emisji gazów cieplarnianych. W latach 1990–2014 łączny produkt krajowy brutto UE wzrósł o 46 %, zaś poziom emisji gazów cieplarnianych zmniejszył się o 23 %. UE jest jedną z zaledwie trzech głównych gospodarek na świecie⁴, które generują ponad połowę swojej energii elektrycznej bez emisji gazów cieplarnianych⁵.

Jednym z celów strategii na rzecz unii energetycznej jest dalsze odejście od gospodarki opartej na paliwach kopalnych. W 2015 r. osiągnięto postępy w trzech dziedzinach leżących u podstaw tej zmiany. Są to: handel uprawnieniami do emisji, odnawialne źródła energii oraz dalsze inwestycje w technologie niskoemisyjne i efektywność energetyczną.

Porozumienie w sprawie wprowadzenia rezerwy stabilności rynkowej od 2019 r. umocni unijny system handlu uprawnieniami do emisji (ETS). W lipcu 2015 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zmiany unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji. Jest to ostatni krok na drodze do pełnego wykorzystania potencjału unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji jako głównego europejskiego instrumentu umożliwiającego osiągnięcie docelowego poziomu emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. Komisja wzywa Parlament Europejski i Radę do priorytetowego zajęcia się tym wnioskiem.

Wspierając dążenie UE do stania się liderem pod względem odnawialnych źródeł energii, Komisja przedstawiła w lipcu 2015 r. komunikat konsultacyjny w sprawie nowej struktury rynku energii elektrycznej, którego głównym celem jest dostosowanie rynku do coraz większego udziału odnawialnych źródeł energii. Źródła odnawialne stają się jednym z ważniejszych źródeł energii. Obecnie zaspokajają one już potrzeby 78 mln obywateli, a UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu 20 % końcowego zużycia energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r.

Przejęcie na gospodarkę niskoemisyjną wymaga znacznych inwestycji, zwłaszcza w sieci elektroenergetyczne, wytwarzanie energii, efektywność energetyczną i innowacje⁶. Budżet UE przyczynia się do tego przejścia poprzez włączenie celów klimatycznych do wszystkich

⁴ Pozostałe dwie to Brazylia i Kanada.

⁵ 27 % energii pochodzi ze źródeł odnawialnych, a kolejne 27 % z energii jądrowej.

⁶ COM(2014)15 oraz ocena skutków.

odpowiednich inicjatyw politycznych, zapewniając, by co najmniej 20 % budżetu UE na lata 2014–2020 było przeznaczone na działania w dziedzinie klimatu. Jest to około 180 mld EUR w latach 2014–2020. Ponad 110 mld EUR zostanie udostępnione w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESIF). Ponadto projekty w zakresie odnawialnych źródeł energii są jednymi z pierwszych zatwierdzonych w ramach gwarancji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS), szczególnie w Danii, Finlandii, Francji, Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwie.

W marcu 2015 r. UE przedstawiła wiążący unijny cel redukcji emisji w całej gospodarce o co najmniej 40 % do 2030 r. w porównaniu z poziomami z roku 1990, na podstawie przygotowanych przez Komisję ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. We wrześniu 2015 r. UE uzgodniła stanowisko, które zajmie podczas paryskiej konferencji klimatycznej (COP21)⁷. W stanowisku tym potwierdzono gotowość UE do negocjowania ambitnego, obowiązującego i przejrzystego światowego porozumienia w sprawie klimatu, które zapewni jasno określoną drogę ograniczenia wzrostu średniej temperatury na świecie poniżej 2 °C. Do momentu przyjęcia niniejszego sprawozdania ponad 160 krajów, odpowiedzialnych za ponad 90 % obecnych emisji na świecie, przedstawiło swoje zaplanowane, ustalone na szczeblu krajowym wkłady. Skala tych wkładów jest bezprecedensowa i doprowadzi do znaczącego zmniejszenia emisji na całym świecie. Będzie to przejście od „działań niewielu” w ramach protokołu z Kioto do „działań podejmowanych przez wszystkich”.

Osiągnięcie tych celów będzie wymagało zdecydowanych działań na szczeblu lokalnym. Mając to na uwadze Komisja zaprosiła przedstawicieli miast na spotkanie w dniu 15 października 2015 r., podczas którego zapoczątkowano nowe Porozumienie Burmistrzów obejmujące działania w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu i inicjatywy dostosowawcze. Poprzez uruchomienie Globalnego Porozumienia Burmistrzów Komisja będzie wspierać działania podejmowane przez władze lokalne na całym świecie, w tym w regionach, które do tej pory w nim nie uczestniczyły.

Ponad 4000 przedsiębiorstw wniesie wkład w te działania przed COP21. Realizacja tych zobowiązań w terenie stwarza znaczne możliwości rynkowe dla innowacyjnych przedsiębiorstw UE i przyczyni się do tworzenia miejsc pracy i pobudzenia wzrostu gospodarczego w UE.

Dalsze działania

Natychmiast po konferencji w Paryżu wszystkie państwa powinny przekształcić swoje zobowiązania na konkretne działania polityczne. W pierwszej połowie 2016 r. Komisja przedstawi zatem wnioski dotyczące realizacji celu redukcji emisji nieobjętych systemem ETS o 30 % w stosunku do 2005 r. poprzez ustanowienie krajowych celów w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz podjęcie kwestii uwzględnienia sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF).

Ponieważ około jednej trzeciej emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych EU ETS pochodzi z transportu, Komisja ma zamiar przedstawić komunikat w sprawie działań potrzebnych do obniżenia emisyjności wszystkich rodzajów transportu. Następnie przedstawione zostaną wnioski, m.in. w sprawie norm emisji CO₂ dla samochodów

---

⁷ Konkluzje Rady ds. Środowiska z dnia 18 września 2015 r.

osobowych i vanów, monitorowania pojazdów ciężarowych, uczciwych i efektywnych cen oraz przepisów dotyczących dostępu do rynku transportu drogowego.

Skuteczne egzekwowanie standardów regulacyjnych jest kluczowym elementem ograniczania emisji pochodzących z transportu drogowego. Systemy testowania poważnie zaniżyły emisje gazów cieplarnianych oraz niektórych zanieczyszczeń powietrza. W tym kontekście Komisja przygotowuje wniosek dotyczący stosowania w UE światowej zharmonizowanej procedury badania pojazdów lekkich (WLTP)⁸. Po jej wejściu w życie w 2017 r. dostarczy ona dokładniejszych informacji na temat emisji CO₂ i zużycia paliwa. Ponadto od 2017 r. obowiązkowe będą badania emisji w rzeczywistych warunkach jazdy w odniesieniu do pomiaru emisji zanieczyszczeń powietrza z pojazdów z silnikiem Diesla, co ma na celu zmniejszenie emisji tlenków azotu (NOx) z tych pojazdów⁹. Poza tym Komisja przygotowuje wnioski służące wzmocnieniu homologacji typu i systemu nadzoru rynkowego oraz wzmocnieniu niezależności badań pojazdów.

Nowa dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii i polityka zrównoważonego rozwoju bioenergii na rok 2030, które zostaną przedstawione w 2016 r., powinny stanowić odpowiednie ramy do osiągnięcia wiążącego celu na poziomie unijnym wynoszącego co najmniej 27 % energii ze źródeł odnawialnych do roku 2030. Zostaną w nich określone działania i środki unijne, które – łącznie z wkładami państw członkowskich określonymi w krajowych planach w zakresie energii i klimatu – powinny zagwarantować osiągnięcie celu. Aby stworzyć odpowiednie zachęty do obniżania emisyjności, będziemy także dążyć do stopniowego wycofywania dotacji na paliwa kopalne.

Wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym:

- *UE jest na dobrej drodze do realizacji celów strategii „Europa 2020” w zakresie emisji gazów cieplarnianych (tzn. -20 % do roku 2020 w porównaniu z rokiem 1990). Emisje w UE w 2014 r. wynosiły 23 % poniżej poziomu z 1990 r., zaś według ostatnich prognoz przedstawionych przez państwa członkowskie, w 2020 r. poziom emisji ma być o 24 % niższy niż w 1990 r.*
- *Oczekuje się, że przy zastosowaniu obowiązujących polityk i środków 24 państwa członkowskie osiągną swoje cele krajowe określone w strategii „Europa 2020” dla sektorów nieobjętych ETS. Cztery państwa członkowskie (Irlandia, Luksemburg, Belgia i Austria) będą musiały podjąć dodatkowe wysiłki w celu realizacji krajowych celów na 2020 r. w odniesieniu do sektorów nieobjętych ETS lub wykorzystać istniejące mechanizmy elastyczności przewidziane w decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego¹⁰.*
- *Jeśli chodzi o energię odnawialną, UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu na rok 2020. Z danych z 2013 r. wynika, że wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem trzech (Luksemburg, Niderlandy i Zjednoczone Królestwo) spełniły swój cel tymczasowy na lata*

⁸ Światowa zharmonizowana procedura badania pojazdów lekkich (WLTP) została przyjęta w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) w 2014 r. w celu zastąpienia mechanizmu nowego europejskiego cyklu jezdnego (NEDC).

⁹ Zapewni to rzeczywistą zgodność emisji z pojazdów z określonymi prawnie wartościami granicznymi, z uwzględnieniem tolerancji wynikającej z niepewności procedury testowej i przyrządów pomiarowych, która będzie stopniowo ograniczana.

¹⁰ Zob. sprawozdanie z postępów działań w dziedzinie klimatu, COM(2015)576 + SWD(2015)246.

2013/14¹¹. Niektóre państwa członkowskie, np. Francja, Luksemburg, Malta, Niderlandy i Zjednoczone Królestwo oraz w mniejszym stopniu Belgia i Hiszpania, muszą ocenić, czy ich polityka i instrumenty są wystarczające i skuteczne pod względem realizacji ich celów w zakresie energii odnawialnej. Osiągnięcie celów w zakresie energii odnawialnej na 2020 r. nie jest pewne również w przypadku Węgier i Polski. Pozostałe dziewiętnaście państw członkowskich może przekroczyć – niektóre z nich nawet znacznie – swoje cele w zakresie energii odnawialnej na 2020 r. Rosnący udział energii odnawialnej przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Europy.

- Ponadto w większości państw członkowskich konieczne są dalsze wysiłki, aby zagwarantować lepszą integrację energii odnawialnej na rynku oraz zapewnić spójność między programami wsparcia i funkcjonowaniem rynków energii elektrycznej w szczególności. Wszystkie państwa członkowskie muszą zagwarantować przestrzeganie nowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska i energii, w tym podstawowego wymogu przyznawania pomocy w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji na podstawie jasnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów oraz wymogu większej integracji odnawialnych źródeł energii na rynku.
- Szwecja jest do tej pory jedynym państwem członkowskim, które zastosowało mechanizm współpracy na rzecz energii odnawialnej z innym krajem (Norwegią). Rozszerzenie zakresu regionalnych forów, takich jak plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich (BEMIP) w celu uwzględnienia współpracy państw członkowskich w dziedzinie energii odnawialnej jest zachęcającym zjawiskiem. Potrzeba więcej takich inicjatyw regionalnych, np. w odniesieniu do mórz północnych i basenu Morza Śródziemnego.

3. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA JAKO SPOSÓB NA OGRANICZENIE ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ

Poczynione postępy

Aby osiągnąć ambitny poziom efektywności energetycznej do 2030 r. Komisja zaczęła wprowadzać narzędzia i instrumenty traktujące efektywność energetyczną jako źródło samo w sobie. Jako pierwszy krok w lipcu 2015 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie przeglądu dyrektywy w sprawie etykietowania energetycznego¹². Wniosek ten ma na celu usprawnienie istniejącego dorobku prawnego dotyczącego etykietowania energetycznego i wzmocnienie egzekwowania przepisów. Również w 2015 r. weszły w życie środki dotyczące ekoprojektu i etykiet efektywności energetycznej, posiadające potencjał dalszego zmniejszenia zużycia energii w gospodarstwach domowych i tym samym rachunków. Pod koniec bieżącego roku Komisja planuje przedstawić nowy plan działań w zakresie ekoprojektu, który poprawi efektywność energetyczną oraz będzie wspierał gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Efektywność energetyczna odgrywa ważną rolę w Europejskim Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych. Fundusz wspiera już strategiczne projekty dotyczące efektywności energetycznej, np. we Francji i Włoszech. Wiele projektów znajduje się obecnie na etapie

¹¹ Jako że cele pośrednie określone są jako średnia z dwóch lat, nowe dane Eurostatu z 2014 r. mogłyby zmienić tę ocenę.

¹² COM(2015) 341.

zatwierdzenia. Będzie to stanowić uzupełnienie inwestycji ze środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Ze sprawozdania z postępów w realizacji celu zwiększenia efektywności energetycznej o 20 % do 2020 r.¹³ dołączonego do niniejszego komunikatu wynika, że mimo znacznych postępów wspólne wysiłki państw członkowskich przekładają się jedynie na 17,6 % oszczędności energii pierwotnej w stosunku do prognoz na rok 2020¹⁴. Jednak Komisja jest przekonana, że cel redukcji emisji o 20 % można osiągnąć, jeśli istniejące prawodawstwo UE zostanie wdrożone prawidłowo i kompleksowo. Państwa członkowskie powinny podnieść poziom ambicji oraz poprawić warunki inwestycji aby zapewnić coraz większą efektywność energetyczną w Europie.

Dalsze działania

Wciąż istnieją liczne bariery utrudniające pełne wykorzystanie potencjału efektywności energetycznej, takie jak brak informacji i specjalnych instrumentów finansowych. Prowadzi to do ograniczonego wykorzystania możliwości w zakresie efektywności energetycznej, produktów i technologii.

W 2016 r. Komisja planuje przedstawienie wniosków legislacyjnych w celu dostosowania dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej do orientacyjnego celu ogólnounijnego wynoszącego co najmniej 27 % do 2030 r. (który zostanie poddany przeglądowi do 2020 r. z myślą o poziomie unijnym wynoszącym 30 %). Równie ważne jest szczególne uwzględnienie budynków, których zużycie energii stanowi około 40 % całkowitego końcowego zużycia energii UE i odpowiada za około jedną czwartą bezpośrednich emisji gazów cieplarnianych nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji. Mając ten przegląd na uwadze przeprowadzana jest dokładna ocena dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

Finansowanie wymaganych inwestycji w efektywność energetyczną nadal stanowi duże wyzwanie. Inwestycje w efektywność energetyczną muszą wzrosnąć pięciokrotnie do 2030 r.¹⁵. Przede wszystkim Komisja będzie współpracować ze swymi partnerami na rzecz ustanowienia – w 2016 r. – programów łączących mniejsze projekty dotyczące efektywności energetycznej. Programy te powinny zapewniać inwestorom lepsze możliwości inwestowania w efektywność energetyczną i łatwiejszy dostęp do kapitału dla krajowych, regionalnych lub lokalnych platform i programów efektywności energetycznej, zwłaszcza w tych państwach członkowskich, które potrzebują ich najbardziej. Obejmą one wzmocnienie pomocy technicznej i pomocy na rozwój projektów w ramach Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (ECDI) utworzonego przez Komisję i Europejski Bank Inwestycyjny aby wspomóc promotorów publicznych w strukturyzowaniu ich projektów oraz promować programy finansowania o standardowych warunkach, szczególnie w dziedzinie budynków. Na początku 2016 r. Komisja uruchomi Europejski portal projektów inwestycyjnych. Jego celem jest przyciągnięcie inwestorów do dobrych projektów inwestycyjnych w Europie. Zainteresowane podmioty związane z energią zachęca się do nadsyłania projektów w celu stworzenia ich masy krytycznej.

---

¹³ COM (2015) 574 wraz z towarzyszącym dokumentem roboczym służb Komisji SWD (2015) 245.

¹⁴ COM(2014) 520.

¹⁵ Sprawozdanie Grupy Instytucji Finansowych ds. Efektywności Energetycznej (EEFIG) www.eefig.eu.

Sektor ogrzewania i chłodzenia odpowiada za największe zużycie energii w UE. Na początek 2016 r. planowane jest opracowanie specjalnej strategii dotyczącej ogrzewania i chłodzenia, mającej na celu zapewnienie inteligentnej transformacji tego sektora. W strategii należy między innymi określić rozwiązania i działania w celu ograniczenia zapotrzebowania na ogrzewanie i chłodzenie w sektorze mieszkaniowym, przemysłowym i w sektorze usług, zapewniając jednak co najmniej monitorowanie jakości usług i wygody oraz ograniczenia zależności od paliw kopalnych.

Wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym:

- *Większość państw członkowskich powinna podjąć dodatkowe środki w celu podniesienia poziomów ambicji i wysiłków na rzecz osiągnięcia krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej na rok 2020.*
- *Niektóre państwa członkowskie (Austria, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Francja, Grecja, Węgry, Włochy, Malta, Hiszpania i Szwecja) powiadomiły o bardziej ambitnych krajowych celach na rok 2020 wyrażonych w postaci zużycia energii pierwotnej lub końcowej. Jest to dobry znak. Jednocześnie pięć państw członkowskich obniżyło poziom ambicji dla jednego z dwóch celów. Ogólnie rzecz biorąc, orientacyjne poziomy celów krajowych na 2020 r. ustalone przez np. Chorwację, Finlandię, Grecję i Rumunię – jak również przez Cypr, Włochy i Portugalię, gdy są one wyrażone w końcowym zużyciu energii – nie są wystarczająco ambitne w odniesieniu do oczekiwanego wzrostu gospodarczego.*
- *Belgia, Estonia, Francja, Niemcy, Niderlandy, Polska i Szwecja będą musiały zmniejszyć swoje zużycie energii pierwotnej w latach 2014–2020 w większym stopniu, niż w latach 2005–2013, aby osiągnąć orientacyjne docelowe poziomy zużycia energii pierwotnej do roku 2020. Austria, Belgia, Estonia, Francja, Niemcy, Litwa, Malta i Słowacja wyznaczyły sobie poziomy zużycia energii końcowej w 2020 r. wymagające obniżenia zużycia energii końcowej w latach 2014–2020 w większym stopniu, niż w latach 2005–2013.*
- *W odniesieniu do energochłonności istnieje duża różnica między państwami członkowskimi o najwyższej (Bułgaria) i najniższej (Dania i Irlandia) energochłonności przemysłu. W dużej mierze wynika to z różnic strukturalnych pomiędzy państwami członkowskimi. Jednakże wszystkie państwa członkowskie oprócz Grecji, Węgier, Irlandii i Łotwy obniżyły energochłonność w przemyśle i sektorze budowlanym między 2005 a 2013 r.*
- *W odniesieniu do sektora produkcji analiza wskaźników wydajności wykazała pogorszenie sytuacji w większości krajów. W szczególności państwa członkowskie powinny nadal popierać wytwarzanie energii cieplnej w procesie wysokosprawnej kogeneracji (CHP) oraz z wysokosprawnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych.*

4. W PEŁNI ZINTEGROWANY WEWNĘTRZNY RYNEK ENERGII

Poczynione postępy

Linie elektroenergetyczne i gazociągi stanowią podstawę zintegrowanego rynku energii. Od czasu przedstawienia strategii ramowej na rzecz unii energetycznej wiele się zmieniło. Inauguracja kabla energetycznego między Włochami i Maltą w kwietniu 2015 r. zakończyła izolację maltańskiej sieci elektroenergetycznej. Ukończenie połączenia Eastlink między

Finlandią i Estonią oraz NordBalt między Litwą i Szwecją umożliwiło krajom bałtyckim udział w rynku energii elektrycznej NordPool w bieżącym roku. Innym przykładem dobrej współpracy jest inicjatywa LitPolLink – połączenie międzysystemowe między Litwą a Polską – której realizacja rozpocznie się w grudniu 2015 r. W 2015 r. zainaugurowano również nowe elektroenergetyczne połączenie międzysystemowe Francja–Hiszpania, dzięki któremu zdolność przesyłowa między tymi dwoma krajami wzrośnie dwukrotnie. Jeśli chodzi o gaz, nowy terminal skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Kłajpedzie (Litwa) doprowadził po raz pierwszy do dywersyfikacji dostaw na rynku gazu w państwach bałtyckich, zaś niedawne porozumienie w sprawie gazociągu międzysystemowego między Polską i Litwą położy kres odizolowaniu państw bałtyckich od wewnętrznego rynku gazu. Połączenie międzysystemowe między Węgrami i Słowacją jest również ważnym wydarzeniem. Ponadto w UE i na jej granicach z Ukrainą zainstalowano ważne urządzenia służące odwróceniu przepływu, co ułatwia handel w obu kierunkach. Ponadto państwa bałtyckie uzgodniły wspólny cel strategiczny, aby zsynchronizować swoje systemy zasilania z europejską siecią kontynentalną.

W 2015 r. Komisja intensywnie pracowała z państwami członkowskimi nad utworzeniem grup wysokiego szczebla ds. gazowych i elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych Półwyspu Iberyjskiego i ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC), jak również nad reformą grupy wysokiego szczebla ds. regionu Morza Bałtyckiego (BEMIP). Państwa członkowskie zintensyfikowały współpracę w ugrupowaniach regionalnych, która zaczęła przynosić efekty. Na przykład Grupa Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej uzgodniła listę priorytetowych projektów¹⁶, których realizacja zapewni państwom regionu dostęp do co najmniej trzech źródeł gazu.

Powołane przez Komisję forum infrastruktury energetycznej odbyło swoje posiedzenie inauguracyjne w Kopenhadze w dniach 9–10 listopada. Będzie ono pracować nad określeniem najlepszych praktyk w kwestiach takich jak bariery regulacyjne, rozwój infrastruktury, akceptacja społeczna i finansowanie.

Komisja intensywnie współpracowała z państwami członkowskimi w celu usunięcia istniejących przeszkód regulacyjnych w transgranicznym handlu energią elektryczną i gazem. W ścisłej współpracy z państwami członkowskimi Komisja pracowała nad rozwiązaniem problemów uniemożliwiających pełną realizację trzeciego pakietu energetycznego w poszczególnych państwach członkowskich. Inicjatywa Komisji ws. struktury rynku¹⁷ ma na celu uutorowanie drogi dla dalszego dostosowania europejskich ram regulacyjnych do rzeczywistej sytuacji coraz bardziej zintegrowanych europejskich rynków energii. Komisja nadal ściśle egzekwowała przestrzeganie zasad konkurencji określonych w Traktacie.

W pełni zintegrowany wewnętrzny rynek energii powinien przede wszystkim przynieść wymierne korzyści konsumentom. Zasada ta jest w pełni odzwierciedlona w komunikacie pt. „Stworzenie nowego ładu dla odbiorców energii”¹⁸ z lipca 2015 r. W komunikacie stwierdzono, że konsumenci ciągle nie mogą w pełni odgrywać swej roli w transformacji systemu energetycznego. Z perspektywy konsumenta rynki energii elektrycznej i gazu nadal

---

¹⁶ <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/central-and-south-eastern-europe-gas-connectivity>.

¹⁷ COM(2015) 340.

¹⁸ COM(2015) 339, wraz z towarzyszącym dokumentem roboczym służb Komisji w sprawie najlepszych praktyk w zakresie energii odnawialnej na potrzeby własne, SWD (2015) 114.

nie działają tak, jak powinny, co przedstawiono w dokumencie dotyczącym trendów konsumenckich w dziedzinie energii przedstawionym wraz z niniejszym sprawozdaniem na temat stanu unii energetycznej¹⁹.

Dalsze działania

W 2016 r. wszystkie podmioty muszą zintensyfikować prace nad projektami infrastrukturalnymi. W szczególności potrzebny jest pilny impuls polityczny dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Chociaż 13 projektów z pierwszego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zostanie ukończonych do końca 2015 r., a nieco ponad 100 projektów znajduje się w fazie udzielania zezwolenia, w przypadku ponad jednej czwartej²⁰ stwierdzono opóźnienia spowodowane głównie problemami przy udzielaniu zezwoleń i finansowaniu. Procedury trwają po prostu zbyt długo, by były skuteczne. Aby rozwiązać tę kwestię państwa członkowskie muszą w pełni wdrożyć przepisy rozporządzenia w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (TEN-E), w szczególności związane z udzielaniem zezwoleń.

W drugim wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania²¹, przyjętym wraz z niniejszym komunikatem, przedstawiono te projekty, które są pilnie potrzebne, aby osiągnąć cele w zakresie polityki energetycznej. Towarzyszący dokument roboczy służb Komisji²² określa usprawnienia niezbędne do realizacji podstawowej infrastruktury zintegrowanego europejskiego rynku energii. Oczekuje się, że pierwsze korzyści płynące z instrumentów opracowanych w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych w odniesieniu do inwestycji infrastrukturalnych będą widoczne w 2016 r. W odniesieniu do energii elektrycznej Komisja planuje przedstawienie komunikatu w sprawie środków koniecznych do osiągnięcia celu 15 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych do roku 2030. Ponadto Komisja rozważy sposoby finansowania projektów po obu stronach granic UE i Wspólnoty Energetycznej.

Państwa członkowskie i zainteresowane strony wykazały ogromne zainteresowanie współpracą w regionie mórz północnych. Prawie połowa nakładów kapitałowych na wszystkie projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie energii elektrycznej zostanie zainwestowana w regionie mórz północnych. W związku z tym Komisja zamierza utworzyć grupę wysokiego szczebla ds. regionalnej współpracy na Morzu Północnym w celu uporania się z kwestiami regulacyjnymi, finansowymi i planowania przestrzennego, które utrudniają realizację tych projektów.

Niezbędne będą również dalsze inwestycje w infrastrukturę sieci krajowej, aby uniknąć ograniczeń regionalnych. Szczególną uwagę należy również poświęcić zakłóceniom powodowanym przez niewystarczającą infrastrukturę krajową na obszarach dużych jednolitych obszarów rynkowych. Podczas przeglądu obszarów rynkowych, przeprowadzonego przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E), należy określić kluczowe ograniczenia sieciowe oraz, w razie

---

¹⁹ SWD(2015)249.

²⁰ 31 % projektów dotyczących energii elektrycznej i 25 % dotyczących gazu, według sprawozdania monitorującego ACER na temat realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

²¹ C(2015)8052.

²² SWD(2015)247.

potrzeby, oddzielne obszary rynkowe dla obszarów, na których ograniczenia te występują. Takie obszary rynkowe pomogłyby także podkreślić potrzebę większych inwestycji w sieci.

Ponadto ważne jest zapewnienie pełnego wykorzystania istniejącej infrastruktury gazowej i elektrycznej na rzecz integracji rynku. Dalsze ścisłe egzekwowanie reguł konkurencji ma w szczególności na celu dopilnowanie, aby rynki nie były podzielone przez sztuczne ograniczanie wykorzystania istniejącej przepustowości.

Wnioski ustawodawcze w celu wdrożenia nowej struktury rynku są planowane na rok 2016. Główne cele prawodawstwa to: bardziej powiązane rynki hurtowe i detaliczne; zwiększona współpraca regionalna i handel transgraniczny; oraz rozwój rynków krótko- i długoterminowych, aby wysłać producentom i konsumentom energii elektrycznej pozytywny sygnał zachęcający do inwestycji w nowoczesne technologie. Zmiana systemu handlu uprawnieniami do emisji w UE powinna również stanowić zachętę do długoterminowych inwestycji w technologie niskoemisyjne. Komisja zapewnia, aby w przypadku, gdy państwa członkowskie wspierają większe inwestycje w rynki energetyczne poprzez pomoc państwa, programy wsparcia były opracowywane zgodnie z wymogami określonymi w wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska i energii²³ w celu uniknięcia ewentualnych zakłóceń rynku. Dodatkowo, w ramach trwającego badania sektorowego dotyczącego pomocy państwa w odniesieniu do mechanizmów zdolności wytwórczych energii elektrycznej²⁴ badany jest zakres, w jakim istniejące i planowane mechanizmy zdolności wytwórczych mogą wywrzeć negatywny wpływ na sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

Podczas przygotowywania tych wniosków legislacyjnych Komisja położy szczególny nacisk na stymulowanie udziału podmiotów reagujących na zapotrzebowanie jako sposobu na zwiększenie efektywności i elastyczności sieci energetycznych. Brak informacji na temat kosztów i zużycia, trudności przy zmianie dostawcy i brak wynagrodzenia za aktywne uczestnictwo powinny przejść do przeszłości.

Konsumenci (gospodarstwa domowe i przemysł) chcą większej przejrzystości cen i kosztów energii. Dlatego Komisja przygotowuje się do opublikowania w 2016 r. nowego sprawozdania dotyczącego cen i kosztów energii, w którym przedstawi przegląd kosztów energii, podatków, opłat i dotacji. Powinno to przyczynić się do bardziej świadomej dyskusji na temat różnych poziomów cen w państwach członkowskich, różnych elementów cen energii, ich wpływu na konkurencyjność europejskiego przemysłu i inwestycje w Europie oraz ich zdolności do wpływania na zachowania konsumentów. W pierwszej kolejności Komisja przedstawiła dziś wniosek dotyczący poprawy europejskich statystyk cen gazu i energii elektrycznej²⁵.

Dokonując przeglądu najważniejszych przepisów w 2016 r., Komisja zwróci szczególną uwagę na ochronę konsumentów podatnych na zagrożenia, np. w ramach przeglądu dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej lub we wniosku dotyczącym nowej struktury rynku, gdzie można lepiej określić obowiązki państw członkowskich i operatorów rynku w odniesieniu do konsumentów podatnych na zagrożenia. Komisja zamierza dopilnować, aby programy finansowania w zakresie efektywności energetycznej były

---

²³ Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1.

²⁴ C(2015)2814.

²⁵ COM(2015) 496.

dostępne dla ubogich i podatnych na zagrożenia odbiorców energii i będzie dążyć do poprawy gromadzenia danych dotyczących ubóstwa energetycznego.

Wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym:

- *Wiele państw członkowskich poczyniło znaczne postępy w zakresie otwarcia rynków hurtowych na konkurencję, co przyniosło duże korzyści. Występują jednak znaczne różnice między państwami członkowskimi, a wiele państw członkowskich nie wprowadziło jeszcze w pełni przepisów niezbędnych dla stworzenia konkurencyjnych i płynnych rynków.*
- *W odniesieniu do infrastruktury energii energetycznej, 22 państw członkowskich jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu 10 % elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych w 2020 r. lub już osiągnęło ten cel. Osiem państw członkowskich, które nie osiągnęły jeszcze docelowego poziomu połączeń międzysystemowych na rok 2020 to: Cypr, Irlandia, Włochy, Polska, Portugalia, Rumunia, Hiszpania i Zjednoczone Królestwo.*
- *Połączenia międzysystemowe są nadal potrzebne do dalszego pogłębiania rynku wewnętrznego energii elektrycznej (np. w południowo-zachodniej Europie), a także połączenia państw członkowskich w północnej i wschodniej Europie (np. Niemiec, Polski i Republiki Czeskiej) lub dalszego połączenia państw członkowskich (Irlandii i Zjednoczonego Królestwa) z pozostałą częścią północno-zachodniej Europy.*
- *Zgodnie z niedawnym orzeczeniem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości regulacja cen detalicznych musi być ograniczona w czasie i ograniczona do wyjątkowych przypadków²⁶. Chociaż kilka państw członkowskich niedawno pomyślnie odeszło od regulacji cen dla odbiorców końcowych (Irlandia, Łotwa), ceny dla gospodarstw domowych są nadal regulowane w różnym stopniu w prawie połowie państw członkowskich, co może stanowić przeszkodę dla udziału strony popytowej i konkurencji na poziomie detalicznym.*
- *Wszystkie państwa członkowskie powinny lepiej informować konsumentów o opcjach w zakresie efektywności energetycznej oraz zapewniać dalszą poprawę warunków inwestycyjnych dla klientów prywatnych. Ponadto potrzebne są bardziej ukierunkowane działania na rzecz konsumentów podatnych na zagrożenia, aby skutecznie walczyć z ubóstwem energetycznym.*
- *Wzmocnienie pozycji konsumentów poprzez rozpowszechnienie inteligentnych liczników uzyskano jedynie w kilku państwach członkowskich (przede wszystkim w Finlandii, we Włoszech i w Szwecji) oraz w mniejszym stopniu w kilku kolejnych (w tym w Danii, Estonii i Niderlandach). W kilku kolejnych państwach członkowskich obciążenia administracyjne stanowią barierę dla konsumentów, którzy chcą zmienić dostawców i uzyskać lepsze warunki umowy.*
- *Na poziomie regionalnym do połowy 2015 r. większość europejskich rynków hurtowych energii elektrycznej została połączona z jednym lub kilkoma państwami sąsiadującymi i zauważyć można konwergencję cen. W przypadku gazu sytuacja jest bardziej zróżnicowana. Pomimo pewnej konwergencji cen w dużych europejskich centrach handlu gazem, w całej UE utrzymują się znaczne różnice cen oraz niedostateczna integracja*

²⁶

rynku, częściowo ze względu na skutki umów długoterminowych i brakujące połączenia. Rynki detaliczne energii elektrycznej i gazu nadal są rynkami krajowymi (lub regionalnymi). Potrzebne są dalsze starania wszystkich państw członkowskich na rzecz integracji rynku regionalnego.

5. BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE, SOLIDARNOŚĆ I ZAUFANIE

Poczynione postępy

UE i jej państwa członkowskie będą wspierać bardziej spójną unijną politykę zagraniczną i energetyczną, która bierze pod uwagę rozwój sytuacji geopolitycznej. W lipcu 2015 r. Rada przyjęła konkluzje dotyczące dyplomacji energetycznej oraz plan działania w tym zakresie²⁷. Wskazują one na potrzebę wzmocnienia dwustronnych i wielostronnych rozmów, większego wykorzystania instrumentów polityki zagranicznej w celu wzmocnienia dywersyfikacji, jak również na potrzebę promowania opartych na zasadach, przejrzystych i zrównoważonych rynków energii.

Przejście na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną pozwoli na zmniejszenie zużycia importowanych paliw kopalnych przez ograniczenie zapotrzebowania na energię i wykorzystanie odnawialnych i innych rodzimych źródeł energii. Inwestycje w odporną infrastrukturę muszą uwzględniać to zmieniające się środowisko, tak aby uniknąć porzucania aktywów.

W 2015 r. utrzymywała się napięta sytuacja między Rosją a Ukrainą. Niskie ceny ropy naftowej wpływały na rynki energii na całym świecie. Wprowadzono nowe inicjatywy w zakresie dodatkowej infrastruktury dostaw gazu ziemnego z Rosji. Pojawiły się również nowe perspektywy dzięki porozumieniu z Iranem w sprawie kwestii jądrowej. Trwał również stały spadek wewnętrznej produkcji energii z paliw kopalnych.

Pomimo trudnej sytuacji politycznej, w okresie zimowym 2014/15 Ukraina udowodniła, że jest wiarygodnym partnerem dla tranzytu rosyjskiego gazu. UE jest zdania, że w interesie wszystkich stron leży, by Ukraina pozostała ważnym krajem tranzytowym. UE aktywnie wspiera wysiłki rządu Ukrainy i Naftogazu, aby sytuacja ta utrzymała się, w szczególności dzięki głębokim reformom strukturalnym sektora gazu przeprowadzanym obecnie przez Ukrainę. Ważne jest, aby proces reform nadal trwał. W 2015 r. Komisja aktywnie wspomagała negocjacje między Ukrainą a Rosją w celu zapewnienia dostaw gazu na Ukrainę w okresie zimowym. Doprowadziło to do parafowania wiążącego protokołu w dniu 25 września 2015 r. oraz jego wdrożenia od dnia 9 października 2015 r. W 2015 r. znacznie zwiększono również zdolności odwrócenia przepływu z UE (w szczególności ze Słowacji) na Ukrainę, co umożliwi Ukrainie import gazu przez UE i tym samym zmniejszy jej bezpośrednią zależność od Rosji.

Komisja przyjmuje do wiadomości plany spółek handlowych w zakresie budowy dalszych rurociągów łączących Rosję i Niemcy przez Morze Bałtyckie. Nord Stream 3 i 4 – nawet jeżeli zostaną ukończone – nie dadzą dostępu do nowego źródła dostaw; zwiększyłyby one zdolności przesyłowe z Rosji do UE, które obecnie są wykorzystywane jedynie w 50%. Rurociągi te będą musiały być w pełni zgodne z prawem UE. Komisja oceni każdy projekt pod kątem europejskich ram prawnych.

²⁷ Konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej i energetycznej (10995/15 i 11029/15).

UE wesprze wyłącznie te projekty infrastrukturalne, które są zgodne z podstawowymi zasadami unii energetycznej, w tym z europejską strategią bezpieczeństwa energetycznego²⁸. Dywersyfikacja źródeł energii, dostawców i tras jest kluczowa dla zapewnienia bezpiecznych i stabilnych dostaw energii obywatelom i przedsiębiorstwom europejskim. Bezpieczeństwo energetyczne Unii jest ściśle powiązane z bezpieczeństwem energetycznym w jej sąsiedztwie²⁹. Wspólnota Energetyczna odgrywa w tym zakresie kluczową rolę, zarówno w promowaniu priorytetowych projektów połączeń międzysystemowych, jak również w zagwarantowaniu, by region działał na podstawie przepisów zgodnych z przepisami UE. W tym względzie podczas szczytu z udziałem państw Bałkanów Zachodnich w Wiedniu państwa regionu podjęły decyzję o utworzeniu regionalnego rynku energii elektrycznej. W ramach Grupy Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej, sześć państw Wspólnoty Energetycznej przyłączyło się do protokołu ustaleń i uzgodniło plan działania wraz z dziewięcioma państwami UE – jest to doskonały przykład na to, że unia energetyczna przynosi korzyści poza granicami UE. W 2015 r. Komisja zaangażowała się we wspieranie procesu reform w ramach Wspólnoty Energetycznej. Międzynarodowa karta energetyczna została podpisana przez Komisję Europejską na konferencji w Hadze w dniach 20–21 maja 2015 r.

Niedawne odkrycie złóż gazu we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego zwiększa potencjał regionu Morza Śródziemnego w zakresie przyczynienia się do bezpieczeństwa energetycznego Europy. Dlatego wzmożono współpracę i ustanowiono trzy platformy Euro-Med dotyczące gazu, regionalnego rynku energii elektrycznej oraz propagowania odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. W 2015 r. wznowiono rozmowy w sprawie rurociągu transkaspjskiego i kontynuowano prace nad południowym korytarzem gazowym.

W ciągu ostatnich miesięcy szczególną uwagę poświęcono energii elektrycznej. W niektórych państwach członkowskich w ciągu ostatniej dekady zmniejszono nadmierną podaż energii elektrycznej, a obecnie zwraca się uwagę na zagrożenie spadkiem napięcia sieci. W celu dokonania oceny rzeczywistych problemów w systemie elektroenergetycznym i znalezienia najlepszych sposobów na ich rozwiązanie, podjęto kilka inicjatyw w celu zapewnienia, by analiza wystarczalności mocy wytwórczych energii elektrycznej była prowadzona na poziomie regionalnym i w oparciu o wspólną metodykę³⁰.

Dalsze działania

W 2016 r. nie unikniemy wyzwań geopolitycznych. UE będzie musiała nadal skutecznie prowadzić dyplomację energetyczną i przemawiać jednym głosem wobec państw trzecich. Konieczne będzie również opracowanie odpowiednich planów działania na rzecz dyplomacji energetycznej w celu wzmocnienia dywersyfikacji, również poprzez instrumenty polityki zagranicznej.

W ramach przewidzianego na 2016 r. przeglądu rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu poprawiona zostanie odporność UE na zakłócenia w dostawach. Szczególnie ważne będzie wzmocnienie współpracy regionalnej pomiędzy państwami członkowskimi, tak

---

²⁸ COM(2014) 330.

²⁹ JOIN(2015) 50 wraz z SWD(2015) 500.

³⁰ Zob. np. oświadczenie Niemiec i państw sąsiadujących w sprawie bezpieczeństwa energii elektrycznej, <http://www.benelux.int/files/4414/3375/5898/Jointdeclaration.pdf>.

aby zapobiegać szokom podażowym i je łagodzić oraz aby zapewnić solidarność w sytuacjach awaryjnych. W tym samym czasie Komisja zamierza przedstawić strategię dotyczącą skroplonego gazu ziemnego (LNG) i składowania gazu, aby zagwarantować Unii Europejskiej czerpanie pełnych korzyści z możliwości dywersyfikacji jakie daje skroplony gaz ziemny. Równocześnie Komisja będzie nadal podkreślać znaczenie energii ogółem, a w szczególności skroplonego gazu ziemnego, w ramach trwających negocjacji w sprawie transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP).

Mając na uwadze zwiększenie przejrzystości oraz zapewnienie, aby umowy międzyrządowe w dziedzinie energii były zgodne z unijnym prawodawstwem i polityką, Komisja przygotowuje wniosek dotyczący zmiany obowiązującej decyzji w sprawie umów międzyrządowych.

Do końca 2016 r. Komisja planuje przedstawić nowy instrument prawny w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, mający na celu zwiększenie przejrzystości, zapewnienie wspólnego podejścia i znalezienie lepszych rozwiązań transgranicznych w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Instrument ten ma zostać w pełni uwzględniony przy zmianie struktury rynku energii elektrycznej.

W dziedzinie jądrowej w nowym przykładowym programie energetyki jądrowej (PPEJ), który zostanie opublikowany w 2016 r., przedstawiony zostanie ogólny zarys inwestycji planowanych przez państwa członkowskie do 2050 r. na wszystkich etapach cyklu paliwowego. Jako że połowa państw członkowskich UE wyraziła zamiar dalszego korzystania z tego źródła energii do wytwarzania części energii elektrycznej, inicjatywa ta powinna skutkować większą jasnością w odniesieniu do długoterminowych potrzeb w zakresie inwestycji jądrowych i zarządzania zobowiązaniami wynikającymi z działań w dziedzinie jądrowej.

Wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym:

- *UE czyni postępy w zakresie dywersyfikacji źródeł, tras i dostawców energii. Jednak około 40 % gazu importowanego do UE w 2013 r. pochodziło z Rosji, a szereg państw członkowskich wciąż jest całkowicie lub w przeważającej mierze uzależniony od dostaw z Rosji – zwłaszcza Bułgaria, Republika Czeska, Estonia, Finlandia, Węgry, Łotwa, Litwa i Słowacja.*
- *Trzy państwa członkowskie (Bułgaria, Litwa i Portugalia) nie spełniają jeszcze norm dotyczących infrastruktury określonych w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu.*
- *Istnieje potrzeba dalszego połączenia w szczególności państw bałtyckich i Finlandii ze środkowoeuropejskim rynkiem gazu, poprawienia połączeń między państwami członkowskimi (np. Węgrami, Rumunią i Bułgarią a Grecją, Portugalią i Hiszpanią a Francją) oraz zapewnienia, by wszystkie państwa członkowskie miały dostęp do centrów handlu gazem i mogły korzystać ze zdolności w zakresie LNG już wypracowanych przez państwa lub które mogą potencjalnie zostać wypracowane.*
- *Na poziomie regionalnym testy warunków skrajnych przeprowadzone w 2014 r. wyraźnie wykazują korzyści płynące ze współpracy regionalnej w zakresie uniknięcia lub złagodzenia kryzysu gazowego. Komisja wspiera już aktywnie taką współpracę, np. poprzez Grupę Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń*

Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC). Należy kontynuować te prace.

- *Państwa członkowskie muszą również wzmocnić współpracę (regionalną) w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i wystarczalności mocy wytwórczych.*

6. UNIA ENERGETYCZNA NA RZECZ BADAŃ NAUKOWYCH, INNOWACJI I KONKURENCYJNOŚCI

Poczynione postępy

Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność mają podstawowe znaczenie dla przyspieszenia transformacji energetycznej w UE i czerpania korzyści pod względem wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, jakie może przynieść unia energetyczna. We wrześniu 2015 r. Komisja przedstawiła komunikat „W kierunku zintegrowanego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych (planu EPSTE)”³¹. Stanowi on nowy impuls do rozwoju i wprowadzania technologii niskoemisyjnych, dzięki lepszej koordynacji i ustalaniu priorytetów w zakresie badań naukowych i innowacji w całej Europie.

Finansowanie ma ogromne znaczenie dla wprowadzania innowacji na rynek. W związku z tym Komisja i Europejski Bank Inwestycyjny wzmogły działania w ramach planu inwestycyjnego dla Europy i Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). Projekty demonstracyjne InnovFin zapewniają finansowanie ryzyka w formie pożyczek, kapitału własnego i gwarancji, wykraczające poza tradycyjne wsparcie oparte na dotacjach. Powinno to zwiększyć konkurencyjność przedsiębiorstw stosujących innowacyjne technologie energetyczne.

Unijny system handlu uprawnieniami do emisji również stwarza możliwości finansowania inwestycji w innowacje. W 2014 r. państwa członkowskie wykorzystały lub planowały wykorzystać na cele związane z klimatem i energią średnio około 87 % całkowitych dochodów z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji, czyli 3,2 mld euro. W ramach programu NER 300 łączne finansowanie w wysokości 2,1 mld euro, które ma zapewnić dodatkowe 2,7 mld euro inwestycji prywatnych, jest przeznaczone na finansowanie innowacyjnych projektów w 20 państwach członkowskich.

We wnioskach dotyczących zmiany dyrektywy w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji, przedstawionych w lipcu 2015 r., Komisja zaproponowała nowy fundusz na rzecz innowacji oraz nowy fundusz na rzecz modernizacji. Fundusz na rzecz innowacji opiera się na programie NER 300, rozszerzając jego zakres o innowacje w zakresie technologii niskoemisyjnych w sektorach przemysłowych. Poprzez wspieranie innowacji w dziedzinie technologii niskoemisyjnych i projektów demonstracyjnych, fundusz na rzecz innowacji przyczyni się również do realizacji kluczowych działań w ramach strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych. Nowy fundusz na rzecz modernizacji jest przeznaczony dla państw członkowskich, których produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca wynosi poniżej 60 % średniej UE i będzie ukierunkowany na modernizację systemu energetycznego i poprawę efektywności energetycznej. W zmienionej dyrektywie w sprawie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji zaproponowano również bardziej

³¹ C(2015)6317.

ukierunkowane przepisy dotyczące ucieczki emisji, aby chronić międzynarodową konkurencyjność sektorów najbardziej narażonych na przenoszenie produkcji poza UE.

Ponadto program ramowy „Horyzont 2020” ma zasadnicze znaczenie dla wspierania celów unii energetycznej w zakresie badań i innowacji. W latach 2014–2015 jego wkład finansowy wyniósł ponad 9 mld euro na wsparcie badań w dziedzinie energii (w tym energii jądrowej), ekologicznego transportu i działań w dziedzinie klimatu, efektywnego gospodarowania zasobami, biogospodarki i kluczowych technologii prorozwojowych. Ponadto badania naukowe i innowacje w dziedzinie energii i technologii niskoemisyjnych są jednym z najczęściej wybieranych obszarów inteligentnej specjalizacji w ponad 100 regionach UE, co oznacza, że na ten cel przeznaczone zostaną znaczne środki finansowe z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Platforma inteligentnej specjalizacji w dziedzinie energii, zainicjowana przez Komisję w 2015 r.³², powinna wspierać te prace.

Dalsze działania

W ramach pakietu dotyczącego stanu unii energetycznej na 2016 r., Komisja zamierza przedstawić zintegrowaną strategię unii energetycznej w zakresie badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. Ta zintegrowana strategia powinna odzwierciedlać wyniki konsultacji, które będą prowadzone przez Komisję z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w sprawie trzech powiązanych inicjatyw. Są to: technologie energetyczne, transport i globalna konkurencyjność. Wymaga to zwiększenia publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje, usuwania czynników zniechęcających do innowacji, a także przewyciężenia przeszkód dla inwestycji prywatnych. Należy bardziej promować badania oddolne jako główny element dynamicznego ekosystemu innowacji.

W 2016 r. w centrum uwagi znajdują się kwestie skutecznej koordynacji między unią energetyczną, jednolitym rynkiem cyfrowym i gospodarką o obiegu zamkniętym. Dotyczy to m.in. postępującej cyfryzacji sektora energetycznego i sektora transportu.

Transformacja energetyczna doprowadzi do zmian w wielu sektorach, co wymaga większego zaangażowania partnerów społecznych. Mogłoby ono obejmować zapewnienie, by umiejętności i szkolenia były dostosowane do potrzeb nowych profili zawodowych, analizę warunków pracy w nowych sektorach lub ułatwienie sprawiedliwej społecznie transformacji w sektorach lub regionach, w których miejsca pracy zostaną utracone. Komisja zaczęła rozmowy z partnerami społecznymi na szczeblu europejskim i będzie je kontynuować w 2016 r. Zachęca ona także państwa członkowskie do omówienia z partnerami społecznymi skutków transformacji energetycznej oraz sposobów na przygotowanie się do nich i właściwego zarządzania nimi³³.

Wnioski dotyczące polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym:

- *Europejski przemysł, instytuty badawcze i innowacyjne podmioty akademickie mają ogólnie dobrą pozycję w światowym krajobrazie energetycznym. Wiele państw członkowskich (w tym Austria, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy i Zjednoczone*

³² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/s3p-energy>.

³³ Nowy ogólnounijny program na rzecz nowych umiejętności przygotowywany przez Komisję powinien określić sposoby lepszego przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz poprawić przejrzystość i uznawanie kwalifikacji.

Królestwo) poczyniło znaczące starania w celu promowania innowacyjności i możliwości biznesowych w dziedzinie efektywności energetycznej i technologii niskoemisyjnych. Jest to jeden z powodów, dla których – pomimo kryzysu gospodarczego i finansowego – w sektorze energii odnawialnej wzrosło zatrudnienie, przy czym w ostatnich pięciu latach utworzono w UE prawie pół miliona nowych miejsc pracy.

- *Niedawne pozytywne inicjatywy niektórych państw członkowskich (w tym Francji, Niderlandów i Portugalii) doprowadziły do stworzenia bardziej ekologicznych i sprzyjających wzrostowi gospodarczemu systemów podatkowych. W szeregu państw członkowskich nadal jednak możliwa jest zmiana systemu podatkowego w sposób pobudzający zatrudnienie i konkurencyjność, co przyczyni się do realizacji celów unii energetycznej³⁴. Państwa członkowskie podejmujące się takiej zmiany muszą jednocześnie dopilnować, aby nie wywarła ona nieproporcjonalnych skutków na przystępność cenową energii. Do wprowadzania innowacji na rynki niezbędne są odpowiednie warunki. Reformy podatkowe, np. w obszarze transportu i mobilności, mają potencjał wspierania tego procesu poprzez lepsze uwzględnienie kosztów środowiskowych i gospodarczych.*

7. REALIZACJA UNII ENERGETYCZNEJ

Poczynione postępy

Unia energetyczna wymaga opartego na przepisach, wiarygodnego i przejrzystego procesu sprawowania rządów w celu zagwarantowania, że działania związane z energią na szczeblu europejskim, regionalnym, krajowym i lokalnym przyczyniają się do realizacji celów unii.

Na szczeblu politycznym wiceprzewodniczący Šefčovič odbył w ostatnich miesiącach podróż poświęconą unii energetycznej. Podczas tej podróży prowadził dialog z rządami i parlamentami krajowymi, Parlamentem Europejskim oraz z zainteresowanymi podmiotami i obywatelami. Wizyty te, jak również wiele działań informacyjnych wielu innych komisarzy, a zwłaszcza komisarza Ariasa Cañete, są niezbędne, aby można było prowadzić dyskusję o unii energetycznej oraz wynikających z niej szansach dla UE i jej państw członkowskich.

Proces ten, któremu towarzyszył dialog techniczny z państwami członkowskimi, pozwolił uzyskać dużo wyraźniejszy obraz mocnych stron, szans, zagrożeń i słabości unii energetycznej na poziomie państw członkowskich, jak wynika z dołączonych arkuszy informacyjnych, które zostały zatwierdzone przy udziale państw członkowskich w wyniku rozmów dwustronnych³⁵. W jego wyniku przyjęto również proponowaną metodykę w zakresie najważniejszych wskaźników, załączoną do niniejszego sprawozdania na temat stanu unii energetycznej³⁶. W dokumencie roboczym służb Komisji przedstawiono porównanie sytuacji w całej UE w odniesieniu do pięciu wymiarów unii energetycznej, przy wykorzystaniu tych pierwszych najważniejszych wskaźników. Najważniejsze wskaźniki będą wykorzystywane w przyszłości do pomiaru i monitorowania realizacji unii energetycznej.

³⁴ Tax Reforms Report in the EU Member States, 2015 (November) – Taxation Paper N°58 (Reformy podatkowe w państwach członkowskich UE, 2015 r. (listopad) – Dokument podatkowy nr 58); http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_58.pdf.

³⁵ Arkusze informacyjne państw członkowskich są zawarte w dokumentach SWD(2015)208-209, 217-

242.

³⁶ SWD(2015)243.

Transformacja sektora energetycznego wymaga planowania strategicznego. Obecnie jedynie około jedna trzecia państw członkowskich posiada całościowe strategie w dziedzinie energii i klimatu na okres po 2020 r., w tym orientacyjne krajowe cele w zakresie emisji gazów cieplarnianych, energii odnawialnej i efektywności energetycznej. Stanowi to poważny problem w świetle konieczności stworzenia przewidywalnych ram dla inwestycji w obszary, które często wymagają długoterminowego planowania.

Dalsze działania

Zintegrowane krajowe plany w zakresie energii i klimatu uwzględniające wszystkie pięć wymiarów unii energetycznej stanowią instrumenty niezbędne do bardziej strategicznego planowania. Będą one niezbędne do osiągnięcia celów na rok 2030. Odnosne wytyczne załączone do niniejszego sprawozdania na temat stanu unii energetycznej stanowią dla państw członkowskich podstawę dla rozpoczęcia opracowywania planów na okres do 2030 r.

Aby zagwarantować wykonawcom projektów i inwestorom pewność i przewidywalność w szybko zmieniającym się otoczeniu, niezwłocznie należy rozpocząć prace przygotowawcze. Dlatego państwa członkowskie powinny przedłożyć projekty planów krajowych w 2017 r., jako podstawę do dalszych dyskusji, z myślą o sfinalizowaniu tych planów w 2018 r., dzięki czemu ich realizację można będzie rozpocząć na długo przed 2021 r.

Plany krajowe powinny również odzwierciedlać wyniki konsultacji regionalnych na obszarach, które odniosłyby korzyści ze ściślejszej współpracy z sąsiednimi państwami członkowskimi. W 2016 r. Komisja zamierza przedstawić wytyczne dotyczące sposobu wzmocnienia współpracy regionalnej w szerszym znaczeniu oraz ułatwienia przez Komisję podejścia regionalnego.

Aby móc śledzić postępy niezbędne jest wprowadzenie przejrzystego systemu monitorowania w oparciu o najważniejsze wskaźniki oraz w oparciu o dwuletnie sprawozdania państw członkowskich dotyczące postępów w realizacji planów krajowych. Komisja zamierza ocenić łączne postępy na poziomie UE w dorocznym sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej oraz, w razie potrzeby, zaproponować działania polityczne i środki mające zapewnić realizację celów unii energetycznej.

W oparciu między innymi o kontrolę sprawności obecnych obowiązków sprawozdawczych³⁷ i toczące się dyskusje z państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim i zainteresowanymi stronami, Komisja planuje przedstawienie w 2016 r. wniosku w sprawie usprawnienia planowania i wymogów sprawozdawczych w odniesieniu do działań w zakresie klimatu i energii, co pozwoli państwom członkowskim i Komisji jak najszybciej zmniejszyć niepotrzebne obciążenia administracyjne zgodnie z programem lepszego stanowienia prawa oraz dostosować wymogi w zakresie planowania i sprawozdawczości do strategii ramowej na rzecz unii energetycznej.

8. WNIOSKI I PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Zasadnicze znaczenie ma utrzymanie ambicji, równowagi i impulsu powstałych w wyniku rozpoczęcia w lutym 2015 r. realizacji strategii ramowej na rzecz unii energetycznej. Rok 2016 będzie ważnym rokiem – rokiem wyników – w którym strategiczna wizja zawarta w

---

³⁷ Punkt 10 inicjatyw REFIT, załącznik II do programu prac Komisji (COM(2015) 610).

strategii na rzecz unii energetycznej zostanie przełożona na unijne inicjatywy legislacyjne, większą spójność w kontaktach z partnerami zewnętrznymi oraz dalszy rozwój i realizację unii energetycznej.